

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Pedagogická fakulta

Architektura a prostor: v práci Ing. arch. Petra Fabiána

Mojmír Janů

Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Hanuš

Studijní program: kombinované studium

2012

Čestné prohlášení

Tímto prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Architektura a prostor: V práci Ing. arch. Petra Fabiána“ zpracoval samostatně a pouze s využitím literatury a zdrojů, které jsem v práci uvedl.

V Zábřehu 4.dubna 2012

.....

Mojmír Janů

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu své bakalářské práce panu Mgr. Jiřímu Hanušovi za jeho vstřícnost, trpělivost a cenné připomínky při zpracování této bakalářské práce.

NÁZEV: Architektura a prostor: V práci Ing. arch. Petra Fabiána

AUTOR: Mojmír Janů

KATEDRA (ÚSTAV): Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

VEDOUcí PRÁCE: Mgr. Jiří Hanuš

ABSTRAKT:

Záměrem této bakalářské práce je představit architekturu od jejího vzniku jako určitý umělecký styl a architekturu v práci Ing. arch. Petra Fabiána, který patřil mezi nejvýznamnější architekty, kteří se zabývali revitalizacemi, rekonstrukcemi a opravami historických staveb na území České republiky, především na území Olomouckého kraje, a zde převážně ve městech Olomouc, Šumperk a Zábřeh. Pro většinu populace je architektura pouze běžnou součástí všedního života, kdy hodnotí stavby pouze z pohledu, zda se jim líbí či nikoli. Pro zasvěcenou část veřejnosti architektura Ing. arch. Petra Fabiána plnohodnotně naplňuje představy uměleckého díla, která se odráží v jeho práci. Petr Fabián byl ve své práci vytrvalý, odhodlaný a po teoretické části vzdělán, kdy zúročil své vědomosti, které nabyt při studiu na Fakultě architektury VÚT v Brně pod vedením prof. Heleny Zemánkové. Ve své práci vynikal i uměleckým cítěním, které se odráží při realizaci projektů, které navrhl. Jedním z cílů této bakalářské práce je přiblížit architekturu jako umělecký a filozofický fenomén v současnosti, ale i minulosti. Část práce je věnována proměnám několika historických staveb, na jejichž proměně se Ing. arch. Petr Fabián podílel a které také sám realizoval pro potřeby současnosti, především ve využití pro široké spektrum soudobé společnosti. Přínosem mé bakalářské práce je získání základních znalostí z oblasti architektury a její byt' částečné pochopení a chápání architektury jako fenoménu moderní doby, kdy i architekturu lze chápat jako umělecký projev.

Klíčová slova:

- architektura, architekt, rekonstrukce, umělec, didaktika

TITLE: Architecture and space in work Ing.arch. Petra Fabiána

AUTHOR: Mojmír Janů

DEPARTMENT: Institute for professional development, faculty of seducation

SUPERVISOR: Mgr. Jiří Hanuš

ABSTRACT:

The thesis is devoted to the development of architecture from its early beginnings until its importance of an artistic style and its interpretation in the work of ing.arch. Petr Fabián, one of the most significant architects dealing with revitalizations and reconstructions of historical buildings in the Czech Republic, mainly in the Olomouc region, notably in the towns of Olomouc, Šumperk and Zábřeh. Judgement of most of the population on the architecture of buildings is mostly based on the fact whether they like it or no. For those who understand this branch more, the works of Petr Fabián provide the unique example of high architectural quality. His works reflect his persistence, refined style and theoretical knowledge gained during his studies at the Faculty of Architecture of VUT in Brno, under the supervision of prof. Helena Zemánková. One of the aims of the thesis is to present the architecture as the artistic and philosophical phenomenon of the past, present and future. Parts of the thesis deal with transformations of some of the works Ing. arch. Petr Fabián was working on and his goals to follow the needs of today's society in his work. The aim is to provide basic knowledge and understanding of architecture as a kind of art in modern society.

Key words:

-architecture, architect, reconstruction, artist, didactics

Obsah

ÚVOD	8
1. BAROKO NA MORAVĚ A PRÁCE ING. ARCH. PETRA FABIÁNA	11
1.1 Definice pojmu Architektura	11
1.2 Vývoj Baroka na Moravě	12
1.2.1 Raný barok na Moravě 1618 - 1700	12
1.2.2 Vrcholný barok na Moravě 1700 – 1740	17
1.3 Profesionální životopis Ing. arch. Petra Fabiána	20
1.3.1 Mé seznámení s Ing. arch. Petrem Fabiánem	21
1.3.2 Rekonstrukce a dostavba Severomoravského divadla v Šumperku	21
1.3.3 Rekonstrukce bývalého Jezuitského konviktu v Olomouci	26
1.3.4. Rekonverze aukční haly jatek na Obchodní dům Senimo v Olomouci	34
1.3.5. Rekonverze Vodních kasáren a rekonstrukce zbrojnice Tereziánských kasáren v Olomouci	38
2. BAROKNÍ MALÍŘSTVÍ, SOCHAŘSTVÍ A PRŮZKUMOVÝ DOTAZNÍK STUDENTŮ	42
2.1 Definice výtvarné výchovy a dalších základních pojmů	43
2.2 Barokní malířství	45
2.3 Barokní sochařství	48
2.4 Dotazník - sestavení dotazníku	52
2.5 Vyhodnocení dotazníku	54
SEZNAM PŘÍLOH	61
ZÁVĚREM	62
POUŽITÉ ZDROJE	64
LITERATURA	64

ÚVOD

Rád bych, aby tato bakalářská práce byla takovým prvotním a snad i základním vodítkem pro každého, kdo by chtěl v architektuře najít pro sebe něco, co by ho obohatilo ve vztahu ke svému okolí, kdy stavby nevnímá pouze jako něco účelového, co slouží jen k bydlení, nákupům a v některých případech jako plocha, na kterou se dá vytvořit nějaký obrazec či nápis. Rád bych ve své bakalářské práci přiblížil architekturu jako umělecký směr, a to především z pohledu rekonstrukce a revitalizace historických objektů, které nás obklopují. Vždyť města České republiky jsou protkána historií, která je vepsána do fasád, střech, oken domů, kostelů, zámků, ale i průmyslových objektů. V dnešní době dochází k znovunalezení historických hodnot, kdy budovy, které vypovídají o časech minulých, se již bezmyšlenkovitě nedemolují a na jejich místech nevyrostají megalomanské a nevzhledné stavby, tak jak tomu bylo v nedávné minulosti. Je pro nás všechny velkým štěstím, že v naší republice působí řada významných architektů, mezi které patřil i Petr Fabián. V této práci bych rád představil tohoto architekta nejen jako skvělého odborníka, ale i jako člověka, kterému nebyl lhostejný osud historických staveb a svojí prací zanechal hlubokou a nesmazatelnou rýhu v kraji, kde se narodil, řadou svých realizací.

Architektura je pro mne osobně určitým vyjádřením osobních pocitů a snů každého z nás, kdy architekti přenášejí tyto sny a pocity do reality a vytvářejí něco, co bych nazval zhmotnění snů, citů a představ do reálného života. Vždyť každý postavený dům, opravený kostel či jiná stavba je uměleckým dílem, které oslovuje nejen odbornou veřejnost, ale široké masy lidí, kteří každý den kolem těchto staveb chodí, žijí v jejich okolí nebo v nich pracují.

Architektuře jako znovuobjevenému fenoménu poslední doby věnuji první část, kde chci přiblížit vznik architektury jako takové, s menším průřezovým ohlednutím do minulosti.

Ve své práci představím stavby, na jejichž rekonstrukci se Petr Fabián podílel, ale i historický architektonický sloh Baroko, v němž byla postavena většina staveb, které prodělaly rekonstrukci pod jeho vedením. Chci zde přiblížit některé umělecké obory, které jsou s architekturou úzce spjaty, kdy například sochařství je v některých historických architektonických slozích jeho nedílnou součástí. Touto prací bych chtěl především mladé populaci přiblížit a ukázat jí jistý půvab architektury, kdy většina mladých lidí nemá představu o krásách staveb a někteří z nich do dnešního dne nevěděli, co to vlastně je a co si pod tímto pojmem mají představit. V této práci nebudu podrobně rozebírat vývoj architektury od jejich počátků. Jen přiblížím historii barokní architektury, jelikož se jednalo o stavební sloh, ve kterém byla postavena většina staveb, na kterých se v rekonverzích podílel Petr Fabián. Také ve své práci přiblížím několik zdařilých realizací jednoho z nejlepších architektů, který se zabýval opravami a revitalizacemi historických objektů v naší zemi.

Také se ve své bakalářské práci samozřejmě zmíním, byť jen v obrysech, o dalších uměleckých směrech, které s architekturou více či méně souvisejí, kdy jako zástupce těchto uměleckých směrů jsem pro představu vybral sochařství a malířství. Představení těchto vybraných forem umění věnuji poslední část úvodu této práce s uvedením základních znaků každého tohoto uměleckého stylu, především s přihlédnutím v architektuře.

V další části bakalářské práce se věnuji výtvarné výchově. První část je věnována představení základních pojmů jak z výtvarné výchovy, tak i s tímto spojených pojmů, jako je pojem umělec, umělecké dílo, architekt atd. Je zcela zřejmé, že se zde mohou a dají představit jen ty nejzákladnější a nejobecnější pojmy, kdy dle mého názoru širší rozbor těchto pojmů není důležitý a nezbytný pro tuto práci.

Další jednotlivé části bakalářské práce budou věnovány uměleckým směrům, které jsou dle mého názoru nedílnou součástí výtvarné výchovy, kdy pro představu jsem vybral sochařství a malířství v baroku

V každém z těchto uměleckých směrů představím jen ty nejznámější umělce, které považuji za nejdůležitější a kteří si dle mého názoru zaslouží, aby je znala co možná nejširší veřejnost i přesto, že názor jiných lidí může být na ně zcela opačný než ten můj. Dále jsem vypracoval jednoduchý dotazník, který byl určen pro žáky Střední odborné školy v Šumperku, kdy základem učiva je stavební obnova historických objektů. Dotazník byl koncipován tak, abych zjistil, zda žáci třetího ročníku mají základní pojem o barokním stavitelství a zda znají práci Ing. arch. Petra Fabiána ve vztahu k obnově stavebních památek v Olomouckém kraji.

1. Baroko na Moravě a práce Ing. arch. Petra Fabiána

1.1 Definice pojmu Architektura

„Architektura“ jako slovo nezákladnějším pojmem pro stavitelství, kdy se zabývá celkovým pohledem na urbanismus. V pojmu architektury je zaneseno běžné stavitelství, tak i design, bytová a zahradní architektura. V užším významu slova pak označuje stavbu, která je z velké části nositelem nějakého uměleckého pojetí, nebo názoru samotného stavitele. Počátek vzniku architektury jako takové lze pokládat okamžik, kdy lidé začali budovat první stavby. Architektura jako taková se dá vnímat až v období starověkých říší, jako byl Egypt, Řecko a Řím. V Egyptě byly také objeveny první zmínky o architektovi, kterým byl Imhotep, který žil v době kolem roku 2650 př. n. l., který měl být stavitelem první tzv. Džoserovy pyramidy. Slovo architektura pochází patrně z řeckého slova architekton odkud proniklo do latiny a později i do ostatních světových jazyků. Úplně prvotní význam tohoto slova byl nejspíše tesař, kdy tento význam slova se v následujících staletích přeměnil na stavitele staveb. Až teprve ve Starověkém Římě se začal význam slova architekt vnímat pro stavitele chrámů, domů, divadel a dalších staveb. (volně přejato z WWW. Historie architektury.cz)

1.2 Vývoj Baroka na Moravě

V Evropě během staletí probíhá rozmach různých architektonických slohů od Románského, Gotického, Renesančního a Barokního. V této práci bych se rád pozastavil a přiblížil sloh architektury, který je úzce spjat s prací Ing. arch. Petra Fabiána. Jedná se o Baroko, kdy tento sloh architektury jej provází jeho nejvýznačnějšími pracemi revitalizací a rekonverzí historických budov na kterých se Ing. arch. Petr Fabián podílel. V této části mé práce zmiňuji jen několik významných architektů barokního stavitelství a jejich staveb na území Moravy.

1.2.1 Raný barok na Moravě 1618 - 1700

Baroko a jeho počátek v české architektuře můžeme nalézt už na dvoře císaře Rudolfa II. a jeho stavební kanceláře. Na stavbách, které byly v době vlády císaře Rudolfa II. Realizovány, je již zcela zřejmý rozpad klasické renesanční formy, toto je především patrné na stavbě Matyášovy brány Pražského hradu, která byla postavena roku 1614.

Obrázek č. 1 Matyášova brána, Pražský hrad¹

¹ Obrázek č. 1 Matyášova brána, Pražský hrad - <http://www.visitpraha.cz/?artid=31&lang=cz&mode=normal>

Raný barok datujeme od roku 1618 až do roku 1700. Doba po boji českých a moravských stavů ve jménu náboženských a politických svobod, kdy tento boj skončil tragickou bělohorskou porážkou, navrácí české země do područí vládnoucích Habsburků a zpět ke katolické církvi.

Po smrti císaře Rudolfa II. ztratila Praha nadlouho statut rezidenčního města a aktivitu svobodných měšťanů a potažmo i císaře vystřídal po tragické porážce stavovského povstání velké úsilí různých misijních řádů o rekatolizaci. Šlechta v této době chce svoji velkorysou stavební činností demonstrovat a reprezentovat a také imponovat svým bohatstvím, které získala za třicetileté války.

Úlohy nového politického, kulturního a společenského centra převzala Vídeň. Její blízkost k Moravě urychlila architektonický vývoj, který byl podporován tehdy největšími šlechtickými rody na Moravě Lichnštejnů a Ditrichštejnů. Těmto rodům byla jako císařským místodržícím svěřena správa království. Ve službách těchto rodů se objevuje jako první a vůdčí osobnost raně barokní architektury na Moravě italský architekt Giovanni Giacomo Tencalla. Tento architekt pracoval především pro olomouckého biskupa Františka kardinála Ditrichštejna, a to v Mikulově, při stavbě zdejší Lorety, kaple sv. Šebestiána a na přestavbě hradu v letech 1623 až 1631. S rodem Lichnštejnů jsou spojeny jeho stavební aktivity při barokních přestavbách zámků ve Valticích a Lednici.

Obrázek č. 2 zámek Valtice²

Obrázek č. 3 zámek Lednice³

² Obrázek č. 2 zámek Valtice , čerpáno <http://www.lednicko-valticky-areal.cz/valtice.php>

⁴ Obrázek č. 3 zámek Lednice, čerpáno <http://itras.cz/lednicko-valticky-areal/galerie/8191/>

Po ukončení třicetileté války a podepsání vestfálského míru nastává na Moravě velký stavební rozmach, který upevňuje italský stavební monopol ve střední Evropě. Na Moravu přicházejí přes Vídeň stavitelé ze severní Itálie, z Lombardie a z oblastí dnešního švýcarského kantonu Ticino kolem Lago di Garda. Slohová orientace se rozvíjela prakticky až do poslední čtvrtiny 17. století. Stavitelé z rodin Lurago, Carlone, Orsi, Canavale a jiní v českém prostředí postupně zdomácněli a sdružovali se ve stavební činnosti, která byla velmi dobře organizována. Dalším prvkem, který je spjat se stavitelstvím raného baroka, je i obnova a modernizace klasického opevnění, které v tehdejší době hrálo klíčovou roli v tehdejší vojenské strategii založené na drancování měst. Města, jako bylo Brno a především Olomouc, začal obepínat neustále zdokonalený systém fortifikací, který následně zcela změnil jejich urbanistický rámeček.

Tato změna je především nejvíce zřetelná u města Olomouc. Do dnešního dne je zde zřetelně viditelný systém fortifikací, kdy na jejich rekonstrukci se podílel Ing. arch. Petr Fabián (zrekonstruovaná část opevnění Vodní kasárna – rekonstrukce Ing. arch. Petr Fabián). Nejznámější stavitelé pevnostních staveb byli především Italové, ať už to byl Pieroni, Borri, Conti a další.

Obrázek č. 4 Pohled na historické opevnění Olomouce⁴

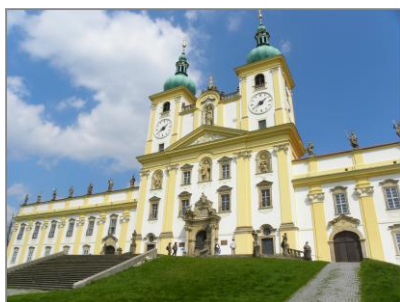
Obrázek č. 5 Vodní kasárna Olomouc⁵

⁴ Obrázek č. 4 Pohled na historické opevnění Olomouce, čerpáno <http://fortressolomouc.webnode.cz/opevneni-mesta/>

⁵ Obrázek č. 5 Vodní kasárna Olomouc, čerpáno <http://fortressolomouc.webnode.cz/opevneni-mesta/>

Na Moravě nové barokní kostely, kláštery a paláce obohatily urbanistickou kulturu moravských měst. Jejich architektonický výraz je však oproti Praze a ostatním městům v Čechách skromnější, jak ukazují stavby augustiniánského a dominikánského kostela v Brně, dále kostela sv. Michala v Olomouci či tamní biskupská rezidence, která byla projektována kolem roku 1670 G. P. Tencallou.

Dalším z význačných stavebních počínů tohoto skvělého architekta a stavitele byla stavba poutního kostela Navštívení P. Marie v Olomouci – Kopečku, který byl budován do roku 1669 společně premonstrátskou rezidencí a poutnickým ochozem s kaplí. Tento pozoruhodně dispozičně řešený chrám se vtaženou příčnou lodí a kopulí byl vyzdoben a definitivně dokončen až v letech 1720 až 1739. Široká silueta chrámu s dvojicí věží dominuje celému okolí. O architektonické invenci Tencalloy svědčí i další návrhy centrálních poutních kostelů ve Staré Vodě a Bílé Vodě. S obnovou církevní organizace také přichází řada modernizací a přestaveb řady klášterů. Především rozsáhlé středověké klášterní komplexy postupně procházejí obnovou a dostavbami. Konečná fáze obnovy a dostavby klášterních komplexů je datována do doby až po roce 1700, můžeme se však již během 17. století setkat s pozoruhodnými stavebními počiny, jak můžeme vidět na obnově Velehradu a Hradiska u Olomouce.

Obrázek č. 6 Svatý kopeček u Olomouce⁶

Obrázek č. 7 Klášterní hradisko u Olomouce⁷

V zámecké architektuře na Moravě po polovině 17. století vzniká jedno z nejvýznamnějších stavebních děl, čtyřkřídlý zámek v Holešově s velkoryse koncipovanou italskou zahradou. Jedná se o dílo významného vídeňského architekta

⁶ Obrázek č. 6 Svatý kopeček u Olomouce, čerpáno <http://www.www.ado.cz/taxonomy/term/25/0?page=29>

⁷ Obrázek č. 7 Klášterní hradisko u Olomouce, čerpáno <http://www.photoextract.com/cs/foto/58283.html>

Filiberta Lucheseho. Tento pozoruhodný soubor staveb vznikl během modernizace tehdy rezidenčního města olomouckých biskupů Kroměříže, která byla zahájena roku 1655 biskupem Karlem z Lichněštejna a projekčně tuto přestavbu připravili Filiberto Luchese a Giovanni Pietro Tencalla, který byl, jak jsem již výše uvedl, vůdčí osobností raně barokní architektury na Moravě. O slohové orientaci obou stavitelů na římský manýrismus vypovídá blokový charakter zámecké budovy. Dalším výrazným prvkem, jsou dlouhé fasády pro který se vžil pojem „hunger Barock“, hladový barok.

Významná proměna nenastala jen u církevních a zámeckých staveb, tato významná proměna nastala také ve městech, kde na místech scelovaných gotických parcel začaly vyrůstat výstavné paláce, které hlásaly vkus nové generace architektů a stavebníků, kteří se kultivují při svých studijních cestách v cizině. Vzniká tak Arcibiskupský palác v Olomouci, navržený kolem roku 1670 Giovanim Pietro Tecallou, a dále Althanský palác ve Znojmě.

Obrázek č. 8 zámek Holešov⁸

Obrázek č. 9 Arcibiskupský palác Olomouc⁹

Stavební konjunktura přivádí v poslední čtvrtině 17. století na Moravu stavitele i z okolních zemí, kteří prolamují monopol italských stavitelů a přispívají tak k rozličnosti a proměnlivosti stavební produkce. Z Bavorska do Čech přichází Abraham Lauthner a Dientzenhoferové, tehdy se uzavírá kapitola raného baroka, neboť již od 90 let 17. století přichází do českých zemí baroko vrcholné.

⁸ Obrázek č. 8 zámek Holešov, čerpáno <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Zamek-holesov.jpg>

⁹ Obrázek č. 9 Arcibiskupský palác Olomouc, čerpáno <http://www.novinky.cz/cestovani/tipy-na-vylety/234628-arcibiskupsky-palac-v-olomouci-otevre-kapli-behem-noci-kostelu.html>

1.2.2 Vrcholný barok na Moravě 1700 – 1740

Od poslední čtvrtiny 17.století již dochází ke stále intenzivnějšímu rozšíření barokní kultury, kdy v úloze stavebníků přicházejí vzdělaní aristokratičtí kavalíři. Tito stavitelé se snaží pro své smělé stavební plány najímat nejlepší umělce své doby, ať již to jsou architekti či dekoratéři. Jsou to jména věhlasných stavitelů a dekoratérů, jako byli Domenico Martinelli nebo Johan Bernard Fischer z Erlachu. V architektuře se stále častěji objevují náznaky opravdu barokní slohové orientace, která se projevuje především zvlněnou linií průčelí, bohatým zdobením čelních stěn se zdůrazněnými parapety, portály a sloupovými hlavicemi.

Vlivnou a dá se říci i klíčovou osobností tohoto období byl Domenioco Martinelli (1650-1718), který byl na Moravu povolán hrabětem Dominikem Ondřejem Kounicem. Tento architekt ve službách hraběte Kounice realizoval v Uherském Brodě panský dům se stájem a farní kostel. Nejvýraznější rukopis zanechal Martinelli na stavbě záměčku v Buchlovicích pro Jana Dětřicha z Petřvaldu. Záměček před rokem 1707 navrhl jako italskou zahradní vilu s ústředním oválným sálem vybíhajícím do čestného dvora. Martinelli zasáhl svojí prací i do Čech projekty Nového zámku u Lanškrouna a nerealizovanými plány Šternberského a Kolovratského paláce v Praze.

Obrázek č. 10 letecký pohled na zámek Buchlovice¹⁰

Obrázek č. 11 zámek Buchlovice¹¹

¹⁰ Obrázek č. 10 letecký pohled na zámek Buchlovice, čerpáno http://cestovani.idnes.cz/uhodli-jste-zahadny-zamek-z-oblak-byly-buchlovice-f7r-/igcechy.aspx?c=A091023_131101_igcechy_tom

¹¹ Obrázek č. 11 zámek Buchlovice, čerpáno http://cestovani.idnes.cz/uhodli-jste-zahadny-zamek-z-oblak-byly-buchlovice-f7r-/igcechy.aspx?c=A091023_131101_igcechy_tom

Na Moravě dále působil ve službách rodu Lichnštejnů císařský stavitel Johan Bernard Fischer z Erlachu (1656-1723), kdy především na zámcích v Lednici a Valticích zůstala zachována jeho stavební díla, například monumentální stáje. Nejznámější dílo však tento skvělý architekt a umělec vytvořil ve Vranově nad Dyjí, kde provedl přestavbu zámku pro hraběte Michaela Althana.

Při přestavbě Johan Bernard Fischer z Erlachu vytvořil centrální zámecký kostel Nejsvětější Trojice a jedinečný eliptický Sál předků, který patří k důležitým tvůrčím činům vývoje středoevropského baroka. Architektonickým slohem, který přebírá pomyslnou štafetu tehdejšího stavitelství, je Rokoko.

Obrázek č. 12 zámek Vranov nad Dyjí ¹²

V tomto krátkém představení barokního stavitelství, především na Moravě nemohu neopomenout jednoho z nejvýznačnějších barokních stavitelů v Čechách, kterým byl Jan Blažej Santini – Aichel (1677-1723). Santini byl představitelem jedinečného stylu, který je nazýván barokní gotikou. Práce Santiniho do dnešních dnů vzbuzuje zájem odborníků, historiků umění a architektury, ale i široké veřejnosti. Santini ve svých stavbách dokonale pracoval s vnějšími tvary a dokonale zvláštním způsobem využíval vnitřních prostorů, kdy si skvěle pohrával se světlem a akustikou. Jeho skvěle propracované architektonické návrhy jsou přeneseny do klášterních komplexů, kostelů, chrámů a palácových staveb. Dílo Santiniho v době „temna“ je

¹² Obrázek č. 12 zámek Vranov nad Dyjí, čerpáno http://turistickyatlas.cz/vse/misto/6365_zamek-vranov-nad-dyji.html

opravdovým rozkvětem českého stavitelství. I přesto, že Santini za 23 let svého projektantského působení navrhl kolem sta sakrálních staveb, hospodářských a palácových staveb, kdy pracoval pro nejvýznamnější feudální hodnostáře té doby. Ve svém díle prokázal Jan Blažej Santini Aichel vytříbený cit pro umístění staveb do krajinného rámce. Ve své práci vytvářel a dotvářel prostory se skvělou akustikou mimořádnou světlou charakteristikou.

K nejznámějším dílům Santiniho patří zámek Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou, zámek Hořiněves, biskupská rezidence v Hradci Králové a jedna z nejznámějších staveb celého evropského baroka, kterou je kaple sv. Anny v Panenských Břežanech. I přesto, že Santini působil především v Čechách, tak i na Moravě, zanechal svoji stopu v podobě několika svých staveb, kdy to je Proboštský kostel sv. Petra a Pavla v Rajhradě, dále stavby především v okolí Žďáru nad Sázavou, a to především Poutní Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře.

Obrázek č. 13 kostel Zelená hora, autor Santini¹³ Obrázek č. 14 kostel sv. Petra a Pavla, autor Santini¹⁴

¹³ Obrázek č. 13 kostel Zelená hora, autor Santini, čerpáno z <http://www.rabik.cz/2011/06/zelenahora.html>

¹⁴ Obrázek č. 14 kostel sv. Petra a Pavla v Rajhradě, autor Santini, čerpáno z http://kznold.vychozi.cz/cs/fotografie/2010-07/2010-07-23-091816-pamatky-rajhrad.html?ad_tab=do_30km&ad_avall=true

1.3 Profesní životopis Ing. arch. Petra Fabiána

Ing. architekt Petr Fabián se narodil v Zábřehu 1.5.1962. V letech 1976 až 1980 studoval na Gymnáziu Zábřeh. Po absolvování gymnázia studoval v letech 1980 – 1985 Fakultu architektury Vysokého učení technického v Brně. Jako diplomovou práci vypracoval projekt v ateliéru arch. Heleny Zemánkové na téma rekonverze dolu Michal v Ostravě na rehabilitační a rekvalifikační středisko. Od roku 1985 až do roku 1986 postgraduálně studoval na Akademii výtvarných umění v Praze, kdy studium zakončil projektem na téma smuteční obřadní síň v Zábřehu. Po absolvování vojenské základní služby v roce 1986 nastupuje Ing. arch. Petr Fabián do Keramoprojektu Praha, kde navazuje spolupráci s architektem Pavlem Kupkou. V letech 1989 až 1990 působí ve Stavoprojektu Olomouc. Od roku 1990 pracuje samostatně. V období let 1990 – 1992 je společně s Janem Poláchem a Martinem Lubičem společníkem ve studiu OSA v Olomouci. Roky 1992 – 1999 jsou spojeny se studiem Polách a Fabián, s.r.o. a od roku 1999 do roku 2002 již Ing. arch. Petr Fabián působí samostatně, zakládá své vlastní studio Petr Fabián. Již od roku 1998 do roku 2002 působí jako zastupitel města Zábřeh a v letech 2002 až 2006 jako starosta města Zábřeh. Ing. arch. Petr Fabián zemřel 14.12.2006 v Zábřehu.

Ing. arch. Petr Fabián
2002 - 2006

Obrázek č.13 portrét Petra Fabiána¹⁵

¹⁵ Obrázek č. 13 Portrét Petra Fabiána, čerpáno z archivu Městského úřadu Zábřeh

1.3.1 Mé seznámení s Ing. arch. Petrem Fabiánem

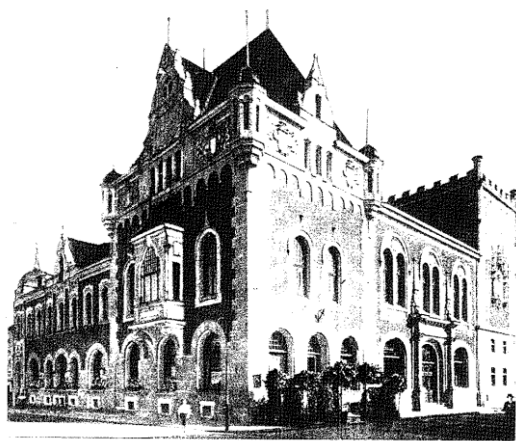
S Petrem Fabiánem jsem se seznámil v roce 2001 na jedné sportovní akci v Zábřehu, kterou pod záštitou města spolupořádalo Gymnázium Zábřeh. Zde jsem poprvé zaregistroval tohoto výjimečného člověka. Následně jsem se s ním začal setkávat při různých sportovních akcích, kdy se jednalo především o basketbal. Petr Fabián byl jeho velkým příznivce. V pozdějších letech jsem se s ním setkával jako většina občanů Zábřehu také při různých společenských a kulturních akcích. Od roku 2002 byl starostou města. Několikrát jsem s ním hovořil o jeho práci architekta, kdy mi nastínil rozsah jeho profesní činnosti. Velmi poutavě mi vyprávěl o svých realizovaných projektech a vizích, které především ve svém rodném městě chtěl realizovat. O to bylo pro mne smutnější, když jsem se dne 14. 12. 2006 dozvěděl jako jeden z prvních o jeho tragické smrti. O práci Ing. arch. Petra Fabiána jsem se začal podrobněji zajímat již za jeho života a následně po jeho tragickém úmrtí v souvislosti s mým studiem na vysoké škole. Petr Fabián za svoji profesní kariéru od roku 1985 do roku 2003 vytvořil 136 návrhů, studií a realizací, mezi nejvýznačnější patří rekonstrukce Jezuitského konviktu v Olomouci, rekonstrukce Tereziánské zbrojnice, Vodních kasáren či rekonstrukce divadla v Šumperku.

1.3.2 Rekonstrukce a dostavba Severomoravského divadla v Šumperku

Jako první z projektů Ing. arch. Petra Fabiána, který představuji ve své bakalářské práci, je kompletní rekonstrukce a dostavba Severomoravského divadla v Šumperku, které dne 26. října 1994 zachvátil ničující požár. Na úvod této části je historický průřez a obeznámení se vznikem divadla v Šumperku přes jeho ne příliš zdařilou opravu až po celkovou rekonstrukci a dostavbu po požáru v roce 1994.

K založení spolku Německého spolkového domu došlo 16. května 1900. Po získání potřebného stavebního místa od města „Stejskalův dvůr“, došlo v září 1900 k vypsání soutěže na stavební projekt nového domu. Konec termínu přihlášek návrhů byl stanoven na konec prosince roku 1900. Do uvedeného termínu se sešlo na tehdejší dobu

neuvěřitelné množství návrhů a to v počtu 78 prací. Práce byly ve dne 13. až 22. ledna 1901 vystaveny v budově bývalého gymnázia. Komise složená z pánů: profesora Lunze, stavebního rady Willemana, Ignaze Seidla, ředitele Emmera, stavitele Rietze a Gustava Oberlaithnera provedla jejich vyhodnocení. První cenu a 1000 zlatých získal soutěžní návrh č. 70 vídeňského architekta Georga Bergera, který svou práci nazval „Čtyřlístek“. Vítěz soutěže architekt Georg Berger se později trvale usadil v Šumperku a společně s profesorem Schönem navrhl objekt dnešní radnice. Pro architekta Bergera se stalo při návrhu Německého spolkového domu v Šumperku určitým vzorem, především co se týče vnitřního a technického vybavení, dvorní divadlo ve Vídni (Burgtheater).

Obrázek č.14 divadlo Šumperk v roce 1910 ¹⁶

Obrázek č.15 divadlo Šumperk v roce 2010 ¹⁷

Celý svůj návrh postavil na poměrně jednoduché, tím spíše však účinné myšlence. Celý objekt symbolizoval ideu Německví. Jednalo se o neúprosný boj, který se dle vyjádření architekta měl odehrávat v jakési tvrzi obklopující jeviště, kdy pod jeho záštitou se mohly rozvíjet všechny takzvané ušlechtilé tendence německého lidu. Na jedné straně to byla strohost v podobě čtyřstranné věže s cimbuřím a na straně druhé vystávala maximální snaha estetického vyjádření, která měla za cíl dokládat kulturnost německého národa.

¹⁶ Obrázek č.14 divadlo Šumperk v roce 1910, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

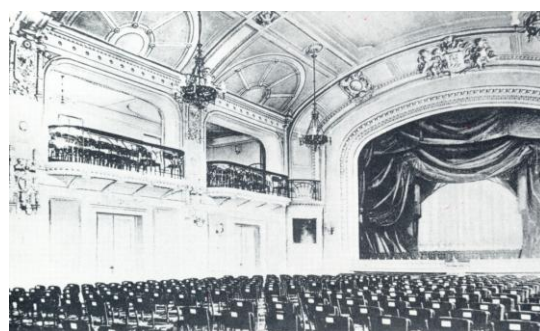
¹⁷ Obrázek č.15 divadlo Šumperk v roce 2010, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

Jistě tomuto objektu nelze s odstupem doby upřít atmosféru, která je již po řadu let neodmyslitelnou součástí centra města Šumperka. Z architektonického pohledu se však jednalo o nešťastný a za tehdejších politických okolností prosazovaný a realizovaný projekt, který měl v mnohém ohledu již tehdy archaický záměr.

V prosinci 1902 byl objekt Německého spolkového domu dokončen, slavnostní otevření bylo stanoveno na 26. prosince 1902. Za dva roky od zadání stála budova Německého spolkového domu v Šumperku a byla připravena pozvednout kulturní život německého obyvatelstva v Šumperku. Interiér budovy byl členěn tak, aby mimo velkých společenských akcí mohl sloužit i spolkovému životu. V budově byla umístěna kavárna, byla zde velká galerie a také zde byla část vyhrazená restauračním prostorám. Technické vybavení bylo na tehdejší dobu na velmi vysoké úrovni. Jevištní prostor a samotné technické vybavení navrhoval jevištní inspektor vídeňského dvorního divadla Bretschneider. Tento na svou dobu velmi uznávaný divadelní odborník navrhoval také oponu, kulisy, dekorace a další vybavení. Veškeré vnitřní technické vybavení včetně zmiňovaných kulis bylo zhotoveno ve vídeňských divadelních dílnách.

Obrázek č.16 divadlo Šumperk v roce 1925 ¹⁸

Obrázek č.17 divadlo Šumperk v roce 1925
- velký sál ¹⁹

¹⁸ Obrázek č.16 divadlo Šumperk v roce 1925, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

¹⁹ Obrázek č.17 divadlo Šumperk v roce 1925 velký sál, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

Již několik let po svém otevření docházelo v objektu k drobným stavebním úpravám, které probíhaly během několika desítek let bez vážnějšího zásahu do celistvosti budovy. Až po roce 1945 se začalo v následujících letech uvažovat o větších úpravách, kdy bych se jen krátce zmínil o plánované generální rekonstrukci střechy a fasády v letech 1962 až 1963, a zároveň byl zásadním způsobem upraven i interiér. Zpracování projektové dokumentace bylo zadáno brněnskému architektovi Luboru Lacinovi. V dalších letech proběhly jen nevýznamné úpravy.

Divadlo sloužilo svému účelu až do osudné noci 26. října 1994, kdy v brzkých ranních hodinách zcela vyhořelo. Výsledek požáru byl otřesný, nejvíce bylo poškozeno jeviště s hledištěm.

Rekonstrukce požárem zničeného divadla začala v roce 1995, kdy Ing, arch. Petr Fabián, společně se skupinou svých spolupracovníků, začal realizovat rekonstrukci zcela vyhořelého divadla. Počáteční práce byly především vyklízecího charakteru, bylo nutné celou budovu zajistit a připravit na rozsáhlou rekonstrukci. Před samotnou rekonstrukcí někteří skeptici pochybovali o tom, že z trosk a popela by jednou mohlo být to, co Petr Fabián ve svém návrhu představil.

Samotný Petr Fabián se k rekonstrukci divadla postavil tak, že tehdejšími představitelům města sdělil, že to, co navrhl, je možné postavit a oni na jeho plány mají sehnat peníze. Do svého návrhu Petr Fabián zakomponoval výstavbu věže, která byla dvojčetem již stávající věže nad provazištěm jeviště. Tato druhá věž hmotově vyvažovala a vyvažuje celou budovu. Dalším důležitým prvkem samotné rekonstrukce byl ten fakt, že Petr Fabián ve svém návrhu nepočítal se žádným rozšířením stávající budovy divadla a velmi citlivou rekonstrukcí mu navrátil původní vzhled, který mu dal vídeňský architekt Berger v roce 1900 a který byl v roce 1962 velmi necitlivou opravou zcela zničen.

Obrázek č. 18 divadlo Šumperk v roce 1975 ²⁰

Obrázek č.19 divadlo Šumperk v roce 1975
- velký sál ²¹

Při rekonstrukci vnitřních prostor se Petru Fabiánovi podařilo zakomponovat do historické budovy několik úžasných prvků moderní architektury, jedním z nich je skleněná lávka propojující ochoz předsálí s horní terasou divadla. Tento prvek se stal jakýmsi poznávacím znamením divadla a působí v něm velmi svěže a nevtíravě. Dalším z těchto skvělých architektonických řešení je prosklená střední část střechy nad centrálním schodištěm a vstupem do divadla, kdy i osvětlení vnitřních prostor je v souladu s celkovou vznešenou atmosférou budovy divadla. Bylo zde pamatováno i na ty nejmenší detaily, jako skvěle zpracované kování zábradlí schodiště, osazení reprezentačních prostor stylovým nábytkem a obrazovou výzdobou těchto prostor.

Obrázek č. 20 jeviště po požáru v roce 1994 ²²

Obrázek č.21 jeviště a hlediště
po rekonstrukci v roce 2000 ²³

²⁰ Obrázek č. 18 divadlo Šumperk v roce 1975, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

²¹ Obrázek č.19 divadlo Šumperk v roce 1975, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

²² Obrázek č. 20 jeviště po požáru v roce 1994, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

²³ Obrázek č.19 jeviště a hlediště po rekonstrukci v roce 2000, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

Při rekonstrukci bylo zcela změněno technické vybavení budovy, veškeré rozvody energií a vody musely být zhotoveny znovu, tak jako i technické zařízení jeviště, provaziště a technické podpory divadla. Při rekonstrukci bylo také pamatováno na obnovu kavárny Opera, která dostala vzhled prvorepublikové kavárny a stala se společenským centrem budovy divadla. Celková rekonstrukce byla dokončena v roce 2000, tedy po pěti letech usilovné práce na obnově jednoho ze stavebních unikátů na Moravě, kdy se navrátil v původní podobě tak, jak mu ji dal architekt Berger. Je velkou škodou, že k samotné rekonstrukci budovy divadla v Šumperku se prakticky nedochovaly žádné materiály, mimo drobné výkresové dokumentace a několika fotografií. Většina materiálů byla zničena při povodních na Moravě v roce 1997 a zbylá část byla ztracena po smrti Petra Fabiána včetně jeho soukromého archivu.

Obrázek č.22 rekonstrukce malého sálu v roce 1996 ²⁴

Obrázek č.23 galerie divadla po opravě v roce 2000 ²⁵

1.3.3 Rekonstrukce bývalého Jezuitského konviktu v Olomouci

Tato část je věnována jedné z největších rekonverzí historických staveb, na které se Ing. arch. Petr Fabián podílel. Toto dílo svoji velikostí a jedinečností přesahuje vše, co v následujících letech Petr Fabián vytvořil a na čem se spolupodílel.

²⁴ Obrázek č.22 rekonstrukce malého sálu v roce 1996, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

²⁵ Obrázek č.23 galerie divadla po opravě v roce 2000, čerpáno archiv Severomoravského divadla v Šumperku

Jezuitský konvikt v Olomouci je zcela výjimečnou stavební památkou na území České republiky a do jisté míry představuje působení Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci, metropoli moravské římskokatolické diecéze.

Příchod jezuitů do Olomouce nebyl zcela jednoduchý, o jejich příchodu do Olomouce již usiloval biskup Marek Kuen (1553-1565). Jeho zásluhou byla v roce 1562 dokončena stavba nové budovy katedrální školy u svatého Václava, v níž měla podle původního poslání probíhat výchova vzdělaných a katolické víře oddaných kněží. Monumentální areál budov bývalé jezuitské koleje je nejrozsáhlejším olomouckým architektonickým komplexem, významem i rozlohou srovnatelný pouze s premonstrátskou kanonií na Hradisku. Jezuitská kolej v Olomouci již od svého vzniku procházela stavebními úpravami a neustále se rozšiřovala, není zcela bez zajímavosti, že celý areál konviktu byl součástí opevnění Olomouce.

Obrázek č.24 Ignatius Loyola²⁶

Obrázek č.25 Jezuitský konvikt původní podoba²⁷

Nejstarší konvikt založil v roce 1567 biskup Vilém Prusinovský z Víckova. První konvikt byl umístěn na Předhradí v domě, který přiléhal k augustiniánskému klášteru Všech svatých. Přechodně byl konvikt v letech 1567 – 1569 krátce po svém založení sloučen s jezuitským seminářem a přesídlen do kanovníckého domu v blízkosti staré jezuitské koleje. Následně se jezuité rozhodují, a to z důvodu stálých konfliktů

²⁶ Obrázek č.24 Ignatius Loyola, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova, čerpáno <http://cs.wikipedia.org/wiki/>

²⁷ Obrázek č.25 Jezuitský konvikt původní podoba, čerpáno čerpáno str. 55, Jezuitský konvikt sídlo uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci

s nekatolíky a pro velkou vzdálenost od koleje, založit vlastní konvikt v blízkosti své koleje. Z důvodu rychle rostoucího počtu studentů byl konečně v poslední třetině 16. století v těsné blízkosti nové renesanční školní budovy postaven i renesanční konvikt. Nový konvikt byl vybudován na místě pěti měšťanských domů získaných rektorem.

V dalších letech stále probíhal rozvoj jezuitského konviktu, dochází také k rekonstrukci kolejního kostela, jehož nový hlavní oltář biskup Stanislav Pavlovský posvětil dne 2. června 1591. Konvikt měl tehdy 58,776 m délky a 41,712 m šířky, na tehdejší míry to bylo 31 sáhů délky a 22 sáhů šířky.

Slibný rozvoj konviktu, který byl v roce 1624 opatřen významnou císařskou nadací, přerušila na čas třicetiletá válka. Z Olomouce vypuzení jezuité se do města vrátili až v roce 1650 a ihned v následujícím roce znovuotevřeli konvikt, do kterého nastoupilo 60 studentů. V roce 1660 vykoupením 12 měšťanských domů získali jezuité rozlehlou stavební parcelu, kterou na severu ohraničovala trojkřídlá budova renesančního konviktu s kostelíkem Božího těla a pozdněgotickou Židovskou bránou, a na jihu dva měšťanské domy. Na této parcele jezuité pokračovali v rozšiřování celého areálu, kdy jeho jádrem se stala raně barokní trojkřídlá budova v postavená v půdorysu písmene F.

Projektantem této části Starého konviktu byl olomoucký stavitel Petr Schüller, jehož význam pro raně barokní architekturu na střední Moravě byl patrně vyšší, než bylo doposud uváděno. Petr Schüller měl spojitost s dílem dalšího skvělého stavitele a architekta Filipa Alberta Lucheseho a jeho následovníka v císařských službách Giovaniho Pitera Tencally. Tato spojitost je viditelná při srovnání jezuitského konviktu se zámekem v Holešově.

Na parcele se začalo se stavbou konviktu na jaře roku 1661 a základní kámen posvětil olomoucký světící biskup Jan Gobar. Ještě v roce 1661 bylo postaveno první poschodí a v roce 1663 byla stavba zastřešena. Studenti se do nové budovy mohli nastěhovat 24. června 1668. V nové budově byly vybudovány nové reprezentativní prostory, které užívali představení konviktu v čele s regentem. Celý areál byl velmi

Stavební úpravy celého areálu probíhaly až do zrušení jezuitského řádu v roce 1773. Po odchodu jezuitů z Olomouce byla kolej adaptována na vojenská kasárna. Dvorským dekretem z 8. března 1776 byl v konviktu zřízen diecézní kněžský seminář Kněžský dům, který byl otevřen 1. listopadu roku 1777. Školní budova byla ponechána univerzitě až do jejího přeložení do Brna. Dvorským dekretem z 24. května 1778 byly budovy konviktu předány armádě, která v nich na velmi krátkou dobu zřídila vojenský špitál. Poté byly v bývalém jezuitském konviktu až do roku 1994 vojenské sklady a kasárna.

Rekonstrukce tohoto památkově chráněného objektu, který byl po dlouhá léta obsazen armádou, se stal velmi očekávaným okamžikem v rámci obnovy a regenerace historického jádra města Olomouce. Univerzita Palackého v Olomouci přijala investiční záměr z hlediska využití celého barokního objektu bývalého jezuitského konviktu. Vítězem veřejné soutěže byl přípravou projektů pověřen architekt Petr Fabián a Jan Polách. Než došlo k přikročení k samotné rekonstrukci jezuitského konviktu, bylo nutné v celém objektu provést archeologický průzkum včetně restaurátorského záměru. Vzhledem k velikosti celého objektu bylo nutné provést například zaměření fasád metodou počítačové fotogrammetrie, dále byla nutná sanace vlhkosti zdiva.

Projekt celé rekonstrukce objektu jezuitského konviktu byl pojat tak, aby bylo možné do objektu umístit pět uměnovědných kateder Univerzity Palackého v Olomouci. Jednalo se o Katedru dějin umění, Katedru muzikologie a Katedru teorie a dějin dramatického umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a dále Katedru hudební vědy a výchovy a Katedru výtvarné výchovy. Ze strany Univerzity Palackého v Olomouci byly na projektanty vznášeny specifické požadavky týkající se akustiky, světla a velikosti prostoru. Při rekonstrukci bylo nutné brát v úvahu, že v objektu budou učebny, posluchárny, ateliéry, ale také divadelní sál, kinosál, zkušebna pro sbor a keramická a textilní dílna. Koncepce celé rekonstrukce vycházela z maximálního respektování barokní formy dispozic a kompozice fasád.

Petr Fabián společně s Janem Poláchem navrhli důslednou rekonstrukci chodeb a sálů v jejich původní formě včetně štukových výmaleb a detailů. Zcela nově zakomponovaným prvkem do celého objektu bylo železobetonové schodiště s výtahem, kdy schodiště s výtahem bylo velmi citlivě vpraveno do vybourané valené klenby.

Dalším zcela novým prvkem, který Petr Fabián a Jan Polách umístili v rámci rekonstrukce do objektu, byla nástavba Židovské brány železobetonovou „moniérkou“ s dřevěnou dlátovou střechou a zastřešení nádvoří rovnou skleněnou střechou na ocelových vzpínadlových vaznicích. Záměrem obou projektantů bylo co nejvíce ponechat původní vybavení. Prosvětlení objektu Petr Fabián koncipoval nahodile rozmístěnými střešními okénky, kdy záměrem bylo vytvoření zcela osobitého a intimního prostoru, kde fenoménem je světlo a stín.

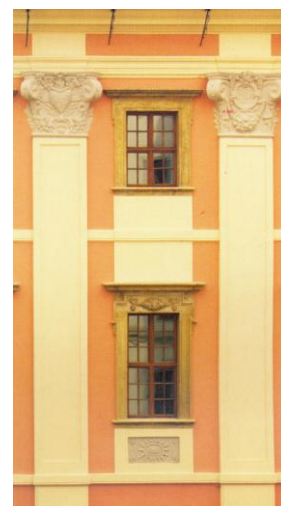
Celý objekt byl restaurován tak, aby byl vytvořen dostatečný prostor pro instalace výstav, dále pro hudební a divadelní aktivity s možností různých forem setkání a prezentací.

Obrázek č.28 Židovská brána ³⁰

Obrázek č.29 Centrální chodba ³¹

Obrázek č.30 fasáda konviktu ³²

³⁰Obrázek č.28 Židovská brána těsně po rekonstrukci konviktu, čerpáno str. 6, Jezuitský konvikt sídlo uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci

³¹Obrázek č.29 Centrální chodba těsně po rekonstrukci konviktu, čerpáno str. 270, Jezuitský konvikt sídlo uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci

³²Obrázek č.30 fasáda Konviktu těsně po rekonstrukci konviktu, čerpáno str. 281, Jezuitský konvikt sídlo uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci

Dispoziční uspořádání konviktu vychází z jeho výstavby, kdy celý areál byl budován v několika etapách s tím, že se jedná o čtyřpodlažní budovu. V prvním nadzemním podlaží byly Petrem Fabiánem navrženy učebny, kabinety, učebny pro intermediální tvorbu, místnost pro sochařství, keramická a grafická dílna. Zastřešené atrium, kde byla vybudována kavárna a kaple Božího těla, která se znovu propojila s konviktem, byla navržena tak, aby sloužila k všestrannému kulturnímu využití. Architekti Petr Fabián a Jan Polách navrhli a následně i realizovali propojení všech místností z hlavní chodby, která tvoří základní komunikační páteř celého objektu.

Do prvního podzemního podlaží a v části pod kaplí božího těla Petr Fabián a Jan Polách umístili klub se zázemím a malou studentskou scénu. V dalších částech suterénu byly umístěny dílny pro zpracování kamene, dřeva a kovu.

V dalších nadzemních podlažích rekonstruovaného objektu byly navrženy posluchárny, seminární místnosti, vertikální kreslárna a malířský ateliér, dále jednotlivé pracovny, knihovna a pracovna vedoucího katedry. Do nejvyšších podlaží a do podkroví byly umístěny učebny, které nepotřebují příliš velkou plochu, a to i na výšku. Byly zde vybudovány učebny pro individuální výuku, sekretariáty a nezbytné místnosti technického charakteru. Do podkroví Petr Fabián navrhl místnosti, které pro svoji specifickou a charakter skvěle zapadly do těchto prostor. Jedná se o kinosál, divadelní sál se zázemím, badatelnu s depozitářem, fotoateliér další místnosti, a to jak pro výuku, tak i pro provoz celé budovy.

Technické řešení celé budovy konviktu vycházelo z technického stavu objektu, bylo nutné provést kompletní technickou rekonstrukci tohoto skvostu barokního stavitelství na Moravě za použití tehdy nejnovějších materiálů a postupů. Byly znovu zhotoveny střešní konzole podle těch dochovaných, kdy se jednalo o ruční kovářskou práci. Návrhy truhlářských prvků vycházely z dochovaných fragmentů a požadavků památkové obnovy.

Všechny venkovní dřevěné prvky byly navrženy v borovici, naproti tomu vnitřní dřevěné prvky v dubovém masivu. Specifikem v práci Petra Fabiána při rekonstrukci jezuitského konviktu byla technická koordinace při řešení návrhu obnovy štukových, malířských, keramických a kovářských prvků podle schváleného restaurátorského záměru.

Petr Fabián se k rekonstrukci jezuitského konviktu vyjádřil takto, „*Celkové řešení konviktu bylo složitým procesem harmonizace požadavků investora, památkářů, technických možností budovy a určité architektonické vize autorů projektu. Bylo to hledání vztahu původní formy s novým obsahem, kdy inspirací na jedné straně byla historie a na straně druhé aktivní život. Cílem autorů bylo vytvořit areál maximálně otevřený lidskému poznání, který bude integrální součástí minulosti, současnosti a budoucnosti.*“³³

Projekt rekonstrukce bývalého jezuitského konviktu byla jednou z nejvýznamnějších prací Petra Fabiána, kterou ve spolupráci s Janem Poláchem vytvořil. Obnovou této významné stavby se nesmazatelně zapsal do obnovy historického jádra Olomouce. Rekonstrukce jezuitského konviktu probíhala v letech 1999 až 2003.

Obrázek č.31 vnitřní nádvoří konviktu ³⁴

Obrázek č.32 zadní trakt konviktu ³⁵

³³ Citováno z knihy Petr Fabián nenápadný půvab architektury str. 49

³⁴ Obrázek č.31 vnitřní nádvoří konviktu, čerpáno z archivu autora bakalářské práce Mojmíra Janů

³⁵ Obrázek č.32 zadní trakt konviktu, čerpáno z archivu autora bakalářské práce Mojmíra Janů

1.3.4. Rekonverze aukční haly jatek na Obchodní dům Senimo v Olomouci

Rekonverze aukční haly jatek na Obchodní dům Senimo je jedním z prvních významnějších projektů rekonverze historického objektu Petrem Fabiánem, kdy se na projektu podílel také Petrův dlouholetý spolupracovník Jan Polách a Martin Lubič.

Předmětem rekonstrukce původní aukční haly městských olomouckých jatek byla její centrální budova, která byla postavena městským magistrátem v roce 1899 a svému původnímu určení sloužila až do padesátých let minulého století. O stavbě nových městských jatek bylo zastupitelstvem města Olomouce rozhodnuto dne 29. 5. 1894, kdy město zakoupilo pozemek za částku 68 884 zlatých a 87 krejcarů. Stavební plány byly dodány v roce 1898 stavebním radou Osthoffem z Berlína. 23. 5. 1899 byla zastupitelstvem města provedena změna původního plánu a nová úprava byla schválena. Ihned po úpravě stavebních plánu se začalo se stavebními pracemi a 16. května 1900 byl zahájen provoz městských jatek v Olomouci. Celá stavba jatek tehdy stála městskou pokladu úctyhodných 600 000 zlatých.

Po ukončení funkce městských jatek byla budova využívána pro skladové účely a také jako opravná vojenská technika. Před započítím samotné rekonstrukce byl objekt řadu let opuštěn a silně zdevastován. Záměrem Petra Fabiána a jeho spolupracovníků bylo provést aktivní rekonverzi tohoto objektu, kdy Petr Fabián chtěl zachovat maximálního ducha celé haly bývalých jatek a jak on sám uváděl: „*Při vzájemné harmonii nového obsahu a formy.*“³⁶

Při rekonverzi objektu Petr Fabián vycházel z požadavků na novou funkci haly, do hlavního prostoru navrhl nezávislou ocelovou konstrukci, která svým profilem a objemem navazovala na stávající originální střešní konstrukci. Při návrhu rekonverze Petr Fabián hmotně zvětšil obě křídla objektu o první podlaží, přičemž zcela zachoval tvarosloví materiálu a barevnosti vycházející z původního objemu.

³⁶ Citováno z knihy Petr Fabián nenápadný půvab architektury str. 13

Obrázek č.33 budova jatek před rekonstrukcí ³⁷

Obrázek č.34 budova jatek po rekonstrukci ³⁸

Dostavbou obou bočních křídel docílil Petr Fabián se svými spolupracovníky výraznějšího hmotového působení celé haly jako celku, přičemž se podařilo zachovat dominantnost centrálního prostoru budovy.

Vestavěnou ocelovou strukturu vyřešil Petr Fabián tak, že svoji formou umožňuje maximální adaptabilitu, kdy vzhledem k použití této konstrukce je možné ve vnitřním prostoru haly pořádat koncerty, výstavy a sportovní akce.

V rámci vnitřního prostoru se podařilo zachovat takzvaný princip bazilikálního osvětlení horních otvorů ve vazbě na světlíky ve střeše bočních křídel. Dispoziční řešení maximálně respektovalo tehdy stávající nosné konstrukce a půdorys budovy. Vnitřní část budovy Petr Fabián pojal tak, že půdorysně je přízemí členěno na dvě základní části, na jedné straně velkou prodejní plochou s centrálními pokladnami a na druhé straně jsou umístěny specializované prodejny. Mezi těmito dvěma částmi navrhl komunikační plochu, dalo by se říci obchodní ulici, do které situoval další specializované služby pro zákazníky. V obou bočních křídlech jsou instalovány skladové a technické prostory. Druhé nadzemní podlaží Petr Fabián propojil s přízemím eskalátory, dvěma výtahy a schodišti. Celé dispoziční členění je obdobné jako u prvního nadzemního podlaží s tím, že do rohů bočních křídel umístil zázemí pro personál a kanceláře.

³⁷ Obrázek č.33 budova jatek před rekonstrukcí, čerpáno z archivu Ing. arch. Jana Polácha

³⁸ Obrázek č.34 budova jatek po rekonstrukci, čerpáno z archivu Ing. arch. Jana Polácha

Třetí nadzemní podlaží je vytvořeno dvěma samostatnými galeriemi, které architekt určil jako speciální prodejní místo a pro služby. Je zde umístěna kavárna, pořádají se zde výstavy. Jednotlivé galerie jsou propojeny lávkami.

Jiří T. Kotalík, vedoucí Katedry teorie a dějin umění na AVU v Praze, v letech 2003-2004 generální ředitel Národního památkového ústavu, se k rekonstrukci tohoto objektu vyjádřil takto: „*Celou rekonstrukci objektu aukční haly městských olomouckých jatek zcela zachoval Petr Fabián se svými spolupracovníky architektem Janem Poláchem a sochařem Martinem Lubičem to podstatné z industriálního areálu z přelomu 19. a 20. století zůstalo v jejich pojetí zachováno. Hlavní pozornost soustředili na konstrukci ústřední haly, která byla pietně očištěna a staticky zajištěna. Syrovou atmosféru objektu doplnily podhledy z vlnitého plechu, technická svítidla, přiznané vedení klimatizace a techniky jednoduše řešená vložená podlaží s jezdíci schody. Erbovním motivem objektu se stal monumentální zasklený oblouk průčelní stěny dosedající na přízemí z režných cihel, se kterým vytváří silný kontrast. Tento motiv byl v jednotícím účinku ještě zmnožen rozšířením o nástavbu bočních křídel, přičemž velká pozornost byla věnována řešení nových vstupních otvorů a precizní obnově dekorativních vyzdívaných, omítaných a kamenných prvků včetně ústředního erbu Moravské orlice.*

Nedílnou součástí projektu se stala i promyšlená urbanistická úprava předpolí, která podtrhla monumentální působení, ale zároveň stavbě vtiskla lidský rozměr především zdařilým doplňkem abstraktních železných plastik sochaře Jaroslava Kríže.³⁹

³⁹ Citováno z knihy Petr Fabián: nenápadný půvab architektury str. 4

Obrázek č.35 hlavní vstup do OD Senimo ⁴⁰

Obrázek č.36 čelní pohled na vstup do OD Senimo ⁴¹

Rekonverze areálu bývalých městských jatek v Olomouci na Obchodní dům SENIMO byla opravdu prvním velkým počinem v celé řadě dalších realizací Petra Fabiána. Za tuto rekonverzi zchátralé aukční haly městských jatek převzal Petr Fabián Čestné uznání Grand Prix Obce architektů za rok 1993, kdy tuto cenu Petru Fabiánovi předala architektka Eva Jiříčná.

Obrázek č.37 celkový pohled na OD Senimo ⁴²

⁴⁰ Obrázek č.35 hlavní vstup do OD Senimo, čerpáno z archivu Ing. arch. Jana Polácha

⁴¹ Obrázek č.36 čelní pohled na vstup do OD Senimo, čerpáno z archivu Ing. arch. Jana Polácha

⁴² Obrázek č.37 celkový pohled na OD Senimo, čerpáno z archivu Ing. arch. Jana Polácha

1.3.5. Rekonverze Vodních kasáren a rekonstrukce zbrojnice Tereziánských kasáren v Olomouci

Tyto dvě uvedené stavby patřily do původního opevnění města Olomouce, které začalo vznikat z důvodů obavy tehdejší vládnoucí Habsburské monarchie z možného vpádu pruských vojsk na Moravu a dále pak směrem na Vídeň. Historie opevnění města Olomouce sahá až do středověku, kdy Olomouc byla opevněna jako většina tehdy stojících královských měst kamennými hradbami. Na počátku 17. století bylo olomoucké opevnění ve velmi špatném stavu. V roce 1642, během třicetileté války, byla Olomouc dobyta Švédy, kteří okamžitě započali s opravami původního opevnění.

V roce 1655 byla Olomouc Ferdinandem III. vyhlášena pevnostním městem a postupně byla budována barokní pevnost, jejíž stavba byla zakončena vystavěním tzv. tereziánských hradeb v letech 1742–1756. Olomouc se tak mohla počítat k jedné z největších a nejdokonalejších bastionových pevností nejen v českých zemích, ale i na celém území habsburské monarchie. V rozmezí let 1742 až 1757 dochází z rozhodnutí císařovny Marie Terezie k vybudování úplné bastionové pevnosti podle plánů inženýra Petra Filipa Bechade de Rochepine. Po úplné dostavbě se stává Olomouc moderní pevností a po ztrátě Slezska se stává Olomouc strategickou pohraniční pevností. V roce 1758 byla po pět týdnů obléhána pruským vojskem, kdy pevnost úspěšně odolala a zabránila tak dalšímu vpádu pruských vojsk dále na Moravu.

Petr Fabián se již v roce 1995 zabýval myšlenkou rekonverze Vodních kasáren, které se nacházejí v historickém centru města Olomouce a byly původně součástí tereziánského fortifikačního systému. Své poslání tento systém přestal plnit v polovině 19. století, kdy byla většina hradeb obklopující město Olomouc rozbořena. Vodní kasárna téměř celých 150 let sloužila jako skladiště bez stavebních úprav a údržby, celá stavba byla obrostlá náletovými dřevinami.

Obrázek č.38 pevnostní fort Olomouc, Křelov ⁴³

Obrázek č.39 pevnostní fort Olomouc, Křelov ⁴⁴

Objekt, který prošel v letech 1997 až 1998 rozsáhlou rekonverzí, na které se společně s Petrem Fabiánem podílel i jeho dlouholetý spolupracovník Ing. arch. Jan Polách, je postaven z plných barokních cihel a celý objekt je masivně zděný. Celý objekt je jednotraktový, zaklenutý valenými klenbami, které jsou orientovány podélně k délce místností. Při průběhu rekonverze dbal Petr Fabián na to, aby všechny klenby zůstaly zachovány v původní neporučené podobě, kdy také zachoval jednotlivé průchody ve vnitřní části mezi kójemi. Průchody byly při rekonstrukci důsledně obnoveny. Obvodový plášť celého objektu byl obnoven ve své původní režné podobě včetně otevření všech původně zadržovaných otvorů.

Petr Fabián věnoval při svém návrhu a následně i při samotné rekonstrukci velkou péči úpravě zemního nadvalí, které bylo zbaveno veškeré náletové zeleně, bylo vytvarováno do své původní podoby a bylo pokryto travním kobercem. V místě dělostřelecké rampy Petr Fabián nově navrhl monumentální schodiště z Pavelčákovy ulice. Interiérové prostory upravil tak, aby zdůrazňovaly mohutnost celého objektu. Ve velké míře byly zrekonstruovány režné klenby, dále došlo k vyplnění všech otvorů dubovým obložením s kovanými detaily.

⁴³ Obrázek č.38 pohled na pevnostní fort Olomouc, Křelov, čerpáno z archivu autora bakalářské práce Mojmirá Janů

⁴⁴ Obrázek č.39 pohled na pevnostní fort Olomouc, Křelov, čerpáno z archivu autora bakalářské práce Mojmirá Janů

Obrázek č.40 schodiště Vodní kasárna Olomouc ⁴⁵

Obrázek č.41 zadní část Vodní kasárna Olomouc ⁴⁶

Při rekonstrukci valu došlo k zásadnímu posunu vnímání celé lokality v historickém jádru města Olomouce ve vazbě na jedinečného génia místa, jakož i k zásadní revitalizaci celého území. V současné době jsou v uvedeném objektu umístěny restaurace, bary a galerie.

Dalším objektem, který byl součástí tereziánské fortifikace města Olomouce, je bývalá Tereziánská dělostřelecká zbrojnice. Rekonstrukce celého objektu zbrojnice v informační centrum Univerzity Palackého v Olomouci byla součástí rozsáhlejší rekonverze na Biskupském náměstí, v samotném centru města Olomouce. Celá rekonverze, kdy její součástí byla obnova dělostřelecké jízďárny, Arcibiskupského paláce, konzistoře, kláštera sv. Františka a výše uvedené zbrojnice, byla provedena tak, aby se nedotkla urbanismu území.

Olomoucká dělostřelecká zbrojnice pochází z období pozdního baroka a nástupu klasicismu a v umělecko-historickém vývoji barokní architektury Moravy zaujímá zvláštní místo. Stavba vznikla při modernizaci pevnosti Olomouc s ryze vojenským charakterem, jehož významným rysem je přílišná utilitárnost. Koncepce průčelí celého objektu i některých detailů interiéru představuje architektonické i umělecko-historické zhodnocení čistě účelové dispozice objektu.

⁴⁵ Obrázek č.40 schodiště Vodní kasárna Olomouc, čerpáno z archivu autora bakalářské práce Mojžíra Janů

⁴⁶ Obrázek č.41 zadní část Vodní kasárna Olomouc, čerpáno z archivu autora bakalářské práce Mojžíra Janů

Obrázek č.42 dělostřelecká zbrojnice
před rekonstrukcí ⁴⁷

Obrázek č.43 dělostřelecká
zbrojnice po rekonstrukci ⁴⁸

Při rekonstrukci celého objektu, která probíhala v letech 1992 až 1998, Ing. arch. Petr Fabián vycházel z požadavků Univerzity Palackého v Olomouci na vybudování informačního centra. V objektu byla Petrem Fabiánem dále navržena knihovna, archiv, centrum výpočetní techniky, prodejna skript a klubová část s kavárnou. Ve svém návrhu a následné rekonstrukci Petr Fabián aktivně využil i nádvoří objektu, kde se v současné době pořádají výstavy a koncerty. Veškeré fasády včetně barevného provedení vycházely z původního řešení celého objektu. Během rekonstrukce došlo také k obnově veškerých kamenických prvků na objektu.

Dvorní fasády objektu Petr Fabián navrhl tak, aby lomená bílá barva základních polí a dva odstíny šedozelené se nevtíravě přizpůsobily pískovcovému soklu. Dalším prvkem, který byl Ing. arch. Petrem Fabiánem při rekonstrukci zbrojnice do stavby zakomponován, jsou dvorní věže. Věže jsou přesazeny v nádvoří jižního křídla budovy, kdy fasády jsou barevně sladěny s ostatními částmi budovy. Věže slouží k propojení jednotlivých částí celého objektu a při severním křídle byla zbudována v prvním nadzemním podlaží lehká ocelová konstrukce.

⁴⁷ Obrázek č.42 dělostřelecká zbrojnice před rekonstrukcí, čerpáno <http://www.ceskenoviny.cz/regiony/olomoucky/zpravy/akademicke-dny-univerzity-palackeho-zacinaji-na-konci-mesice/754526>

⁴⁸ Obrázek č.43 dělostřelecká zbrojnice po rekonstrukci, čerpáno <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Zbrojnice.jpg>

Dalším velmi důležitým prvkem celkové rekonstrukce zbrojnice byla obnova nádvoří. K obnově bylo použito žulových broušených desek, tvořících základní křížovou osnovu, kdy vnitřní část je zhotovena z kostek o rozměru 100 x 100 mm. Celý prostor byl navržen tak, aby se dalo nádvoří přikrýt sezónní střechou ve středu nádvoří, a to stanovou konstrukcí, pro kterou již byly během rekonstrukce řešeny kotevní prvky ve dvorních vestavbách a dlažbě.

Dalším skvělým prvkem, který Ing. arch. Petr Fabián zakomponoval do plochy nádvoří, byla stopa původní studny, která byla vyjádřena plastikou umístěnou na původním místě studny. Rekonstrukce zbrojnice je dalším z velkých počinů Ing. arch. Petra Fabiána a jeho spolupracovníků při rekonstrukci historického jádra Olomouce.

Obrázek č.44 nádvoří dělostřelecká zbrojnice⁴⁹

Obrázek č.45 rohová věž na nádvoří zbrojnice⁵⁰

2. BAROKNÍ MALÍŘSTVÍ, SOCHAŘSTVÍ A PRŮZKUMOVÝ DOTAZNÍK STUDENTŮ

Jak jsem již v úvodu této bakalářské práce předeslal barokní stavitelství v Čechách a na Moravě nebylo jen o samotných stavbách, ale také o jejich vnitřní a vnější výzdobě. V době barokního stavitelství se rozvíjí především dva umělecké směry, a to malířství a sochařství. Tyto dva umělecké směry, v ruku v ruce společně se

⁴⁹ Obrázek č.44 nádvoří dělostřelecká zbrojnice, čerpáno z archivu autora bakalářské práce Mojžíra Janů

⁵⁰ Obrázek č.45 rohová věž na nádvoří dělostřelecké zbrojnice, čerpáno z archivu autora bakalářské práce Mojžíra Janů

stavitelstvím utvářejí harmonický celek tehdy budovaných staveb, kdy je dotvářen celkový umělecký dojem. V období baroka se již za svého života stává mnoho umělců mistry svého oboru a dostává se jim velkého uznání. Samotná práce těchto skvělých umělců, kteří se zabývali sochařstvím a malířstvím, se z velké části do dnešních dnů dochovala ve své nádheře i díky restaurátorům a architektům, kteří se zabývali a zabývají rekonstrukcemi historických budov. Je nesporným faktem, že v dnešní době by i tyto umělecké směry měli být dětem a mládeži představeny v rámci výtvarné výchovy, kdy by měli být představeni velikáni barokního malířství a sochařství, ale i stavitelství, aby si každé dítě a mladý člověk udělal svůj vlastní názor na tyto umělecké směry a jejich autory.

K nejstarším uměleckým směrům od vzniku lidské společnosti patří, jak jsem již uvedl malířství a sochařství, kdy již naši dávní předci vytvářeli sošky a obrazce, a to jak z důvodu náboženských tak i čistě uměleckých. Zde mohu zmínit například zachycení lovu dravé zvěře z doby kamenné nebo sošky prvních obyvatelů Moravy, kteří osídlili Předmostí u Přerova či Dolní Věstonice.

2.1 Definice výtvarné výchovy a dalších základních pojmů

Výtvarná výchova - je v dnešní hektické době určena k tomu, aby naučila děti a mládež hledat možnosti, co říci o dnešním světě, kde žijí. A taktéž jim i nabízí možnosti, jak to svým vlastním způsobem vyjádřit. Při tomto jejich hledání dochází k aktivaci a rozvoji smyslového vnímání, citového hodnocení skutečností, jevů a také rozumového a estetického cítění. Je to možnost, jak dosáhnout u dnešní mladé populace názorové tolerance druhých a taktéž pochopení výtvarného umění i vlastní sebevyjádření každého dítěte či mladého člověka a otevírá tak cestu ke komunikaci. Spojuje v sobě dvě významné složky důležité při vytváření osobnosti mladého člověka, a to služku výchovnou a složku výtvarně vzdělávací. V dnešní době je považována za důležitější výchovná složka, která otevírá prostor pro vytvoření individuálního postoje každého jednotlivce již od útlého věku. (volně přejato z knihy *Námět ve výtvarné výchově*- úvodní poznámky).

Umělec – je popisový termín uváděný k osobě, která se zabývá aktivitou (v uměleckém kontextu, „vysoká kultura“) malířství, sochařství, herectví, tvorbě filmů či hudby nebo jiným uměleckým profesím. Při tomto musí používat svou představivost, talent nebo zkušenosti k vytváření děl, které mají určitou estetickou hodnotu. Tento termín se používá i k označení osob věnujících se i jiným činnostem, ve kterých dosahují vynikajících výsledků, z tohoto důvodu může být nazýván umělcem třeba matematik nebo vědec. (volně přejato z [www. Wikipedie.cz](http://www.Wikipedie.cz))

Umělecké dílo – je složitá struktura komplikovaných vztahů na všemožných úrovních, kdy mezi těmito vznikají složité vzájemné reakce a jejich struktura je plná napětí, ale taktéž jsou všechny složky najednou podřízeny určujícím jednotícím zákonům díla. Ze složité struktury každého díla v konečném výsledku vyplývá význam díla a tento je víc než samostatné jednotlivé jeho části. Právě tato nevyjádřitelná magičnost činí umělecké dílo uměleckým dílem. Umělecké dílo je samozřejmě vždy nevyjádřitelné slovy, kdy každá jeho analýza není plně dostačující. V ten okamžik, kdyby bylo možné umělecké dílo vyjádřit slovy, nebylo by potřeba umělecká díla vůbec tvořit. Jako příklad lze uvést, že není možné chtít po dítěti, aby vyjádřilo například u básně, co jí chtěl autor říci, protože kdyby se tento obsah každé básně dal popsat slovy, nemusel autor básně vůbec psát. Z tohoto zákonitě vyplývá, že každý pokus o vystižení básně je nedokonalý, ale i tak je rozumné se o to pokoušet, protože tak dítěti můžeme přiblížit některé aspekty díla. Složitost uměleckého díla je ovšem relativně snadno zjištělná vědeckou analýzou, kdy je možné i zjišťovat nesmírné složitosti vznikající uměleckým přesahem. Dá se říci, že toto je hlavní rozdíl mezi plebejským artefaktem a každým uměleckým dílem, kdy plebejský artefakt je určen pro konzumní zábavu. Je ovšem možné, že soudobý kritik se může splést a určit za plebejský artefakt umělecké dílo, které budou za umělecké dílo považovat, až po určitém časovém odstupu. (volně přejato z www.blisty.cz)

2.2 Barokní malířství

Malířství, tak jak je známe v dnešní době, se vyvíjelo od samého počátku lidstva. Nelze ovšem zjistit jeho podrobný vývoj a vznik, protože do současnosti se zachovalo jen málo děl našich předků, kdy některé kresby, byly objeveny až zcela nedávno, někdy náhodně člověkem, který se schoval v nějaké jeskyni a jindy při zcela regulérních zkoumáních jeskyní.

Nejvýznamnějším představitelem Českého barokního malířství byl bezesporu Karel Škréta (1610 Praha – 1674 Praha) je obecně považován za největšího malíře, který se narodil v Čechách během dlouhého období mezi závěrem středověku a 19. stoletím. Umělec, který se v mládí dokonale obeznámil s tím nejlepším, co nabízelo umění rodícího se baroka v Itálii, dospěl k výraznému osobnímu stylu, kdy vyznačil cestu celému novodobému českému malířství. Karel Škréta vynikal obdivuhodnou všestranností.

Obrázek č. 46 autoportrét Karla Škréty⁵¹

Obrázek č. 47 sv. Karel Boromejský⁵²

V mládí vynikl jako spoluautor výpravného cyklu výjevů ze života sv. Václava. V pozdějším věku uspokojoval i ty nejnáročnější zadavatele svým malířským mistrovstvím, kdy ztvárňoval náměty monumentálních oltářních obrazů. Karel Škréta také skvěle maloval podobizny tehdejších příslušníků šlechtických roků a bohatých měšťanů. Škréta také bravurně ovládal i tvorbu dobově oblíbených kostýmně stylizovaných portrétů a mytologických či alegorických kompozic.

⁵¹ Obrázek č. 46 autoportrét Karla Škréty, čerpáno z <http://www.praguecityline.cz/osobnosti-prahy/karel-skreta-vyznamny-barokni-malir>

⁵² Obrázek č. 47 sv. Karel Boromejský, čerpáno z <http://www.grapheion.cz/index.php?akce=vypis&link>

Umělecký výraz přizpůsoboval Karel Škréta bez obtíží charakteru objednávek a požadavkům klientů. Tato schopnost ovládat a aplikovat různé „manýry“, jak se s ní seznámil při svém pobytu v Itálii, byla u něj vysoce ceněna a obdivována. Karel Škréta, ve své práci vycházel z osvědčených, především italských vzorů. Jeho škála stylů obsahovala vytríbeně elegantní klasicismus.

Dalším z největších představitelů Českého barokního malířství, který se stal následovníkem Karla Škréty, byl bezesporu Petr Brandl. Hlavním oborem jeho tvorby byla malba oltářních obrazů. Brandl navázal na složitou Halwachsovu skladbu, oživenou rytmem rušných pohybů a světelných kontrastů. Mezi jeho práce patří např. soubor sedmi oltářních obrazů v Břevnově (1718 - 1719).

Obrázek č. 48 autoportrét Petra Brandla⁵³

Obrázek č. 49 Lot a jeho dcery⁵⁴

V posledním desetiletí svého života dospěl Brandl po pohnuté životní dráze k umělecky vyššímu, duchovně vyzrálému malířskému poznání. Sleduje vymoženosti vrcholného baroka, nanáší barvu v sytých vrstvách - někdy i prstem. Petr Brandl znova znázornil téma Nanebevzetí Panny Marie v děkanském kostele ve Vysokém Mýtě.

Také namaloval pro chrám sv. Jakuba v Kutné Hoře obraz Nebeské Trojice. Význačnou složkou Brandlovy tvorby také byly portréty a výrazné charakterové malby hlav, především světců.

⁵³ Obrázek č. 48 autoportrét Petra Brandla, čerpáno z <http://www.strahovskyclaster.cz/obrazarna-a-historicke-saly-konventu-obnova-pamatek/obrazarna-a-historicke-saly/strahovska-obrazarna-expozice/stredoevropske-malirstvi-17-18-stoleti>

⁵⁴ Obrázek č. 49 Lot a jeho dcery, čerpáno z <http://www.flickr.com/photos/havala/3385562598/>

Teprve v díle dalšího z představitelů malířství českého baroka Václava Vavřince Rainera byla dovršena velkolepá domácí tradice barokního freskařství. Rozhodující vliv na něj měl právě Brandl. Vytvořil např. fresku Poslední soud, která se nachází v Křížovnickém kostele v Praze. K pozdním Reinerovým pracím patří např. nedokončený cyklus dějin zbraslavského kláštera. Kromě nástěnných maleb vytvořil i množství oltářních obrazů, obrazů kraji a také portrétů.

Obrázek č. 50 autoportrét Václava Vavřince Rainera⁵⁵

Obrázek č. 51 stropní freska, autor Reiner⁵⁶

⁵⁵ Obrázek č. 50 autoportrét Václava Vavřince Rainera, čerpáno z <http://www.ceskatelevize.cz/porady/879018-o-poklad-anezky-ceske/29635717763/>

⁵⁶ Obrázek č. 51 stropní freska, autor Václav Vavřinec Reiner, čerpáno z http://baroque_ceiling.udu.cas.cz/photogallery.html

2.3 Barokní sochařství

Sochařství je staré jak lidstvo samo. Od samých začátků se dají sochy vytvářet dvěma základními postupy, kdy tyto postupy se zachovávají dodnes. Socha se dá vytvořit buď z měkkých materiálů, což je hlína, vosk nebo sádra, kdy z toho materiálu se dá vytvarovat postava nebo určitý předmět. Při tomto postupu používá sochař převážně své ruce jako nástroj pro vytvoření svého díla, kdy postupně buď materiál na vytvoření svého díla přidává, nebo naopak ubírá. Pro své dílo může taktéž použít kus slonoviny či kamene a z něj za pomoci nástrojů, jako je dláto, zubák, kladívko odstraňováním nadbytečného materiálu vytvořit své dílo. Dalším možným způsobem je použití kovu, jako měď nebo bronz, kdy se kov nejprve teplem taví a následně se vlévá do připravené formy, která odpovídá předloze díla. Tomuto způsobu se říká lití, kdy následně po vyjmutí z formy a socha zbaví přebytečných nánosů.

Obrázek č. 52 portrét Berniniho⁵⁷

Obrázek č. 53 sv. Ludovica, autor Bernini⁵⁸Během

V 17. století vzniká v Itálii umělecký styl Baroko, kdy následně se šíří po celé Evropě. Cílem barokního umění bylo vytvořit iluzi skutečného prostředí, kde by byl každý pozorovatel jeho součástí. Snahou je také zachytit neustálé proměny, kdy tohoto cíle dosahováno použitím hry stínů a světla. Jedním z nejznámějších umělců této doby je Gianlorenzo Bernini (1598-1680), který vytvořil stolec svatého Petra v chrámu svatého Petra v Římě. Narodil se v Neapoli, kdy byl synem sochaře. Od samého mládí studoval u mistrů 16. století, díla starověkého Řecka a Říma.

⁵⁷ Obrázek č. 52 portrét Berniniho, čerpáno z <http://jamesbrantley.net/17%20bernini%20self.jpg>

⁵⁸ Obrázek č. 53 sv. Ludovica, autor Bernini, čerpáno z http://jamesbrantley.net/gian_lorenzo_bernini.htm

Předním představitelem Českého barokního sochařství je bezesporu Matyáš Bernard Braun, který se narodil 24. února 1684, Sautens u Innsbrucku a zemřel 15. února 1738 v Praze, byl to rakouský sochař a řezbář působící převážně v Čechách. Je zařazován mezi nejvýznamnější představitele Českého vrcholně barokního sochařství. Narodil se jako páté dítě Jakuba Brauna a jeho ženy Magdalény. Sochařské umění studoval v Salcburku. Po studiích cestoval po Itálii, kde navštívil mj. Benátky, Bolognu a Řím. Jeho práce nesou od té doby stopy benátské sochařské školy 17. století a jsou ovlivněny také díly Gian Lorenza Berniniho či Michelangela Buonarrotiho.

Obrázek č. 54 sochy v zahradě zámku Kuks, autor Braun⁵⁹ Obrázek č. 55 socha Ctnosti, autor Braun⁶⁰

Před rokem 1710 založil v Praze vlastní sochařskou dílnu. Do pražského sochařského cechu, vstoupil mistrovským dílem sousoší snu slepé cisterciačky sv. Luitgardy na Karlově mostě z r. 1710. Zejména díky tomuto dílu získal v Čechách značnou popularitu a velké množství zakázek. Během následujících patnácti let se z jeho dílny stala největší sochařská dílna v Praze s největšími zisky a šesti tovaryši. Braun ovšem onemocněl souchotinami, a tak vlastní těžkou sochařskou práci vykonávali jeho zaměstnanci, zatímco on se soustředil na tvorbu modelů a návrhů.

⁵⁹ Obrázek č. 54 sochy v zahradě zámku Kuks, autor Matyáš Bernard Braun, čerpáno z <http://www.novinky.cz/cestovani/tipy-na-vylety/231764-barokni-areal-hospitalu-kuks-predstavuje-zivot.html>

⁶⁰ Obrázek č. 55 socha Ctnosti, autor Matyáš Bernard Braun, čerpáno [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Braunovy_sochy_Ctnost%C3%AD_a_Ne%C5%99est%C3%AD_na_Kuksu_\(32\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Braunovy_sochy_Ctnost%C3%AD_a_Ne%C5%99est%C3%AD_na_Kuksu_(32).jpg)

V Praze brzy našel nový domov, oženil se a spolupracoval s mnoha dalšími umělci, jako byl malíř Jan Kryštof Liška, architekt a stavitel František Maxmilian Kaňka a Jan Fischer z Erlachu. Jeho význačným mecenášem byl hrabě František Antonín Špork, pro něhož vytvořil proslulé skulptury Ctností a Neřestí před špitálem v Kuksu a také plastiky v přilehlém přírodním areálu zvaném Betlém.

Dalším představitelem Českého barokního sochařství byl Ferdinand Maxmilián Brokoff, který se narodil 12. září 1688 v Červeném Hrádku u Jirkova a zemřel 8. března 1731 v Praze. Ferdinand Maxmilián Brokoff byl český sochař a řezbář, syn sochaře a řezbáře Jana Brokoffa a bratr sochaře a řezbáře Michala Jana Josefa Brokoffa. Spolu se svým otcem a bratrem patřili k předním představitelům českého barokního sochařství.

Obrázek č. 56 Trojsoší na Karlově mostě, autor Brokoff⁶¹

Narodil se v západních Čechách jako druhý syn Jana Brokoffa. Podobně jako jeho bratr Michal Jan Josef pokračoval v rodinné tradici a vyučil se sochařství v dílně svého otce. V letech 1708 - 1713 studoval v dílně tehdy slavného Ondřeje Filipa Quitainera, nicméně od roku 1709 již tvořil samostatně. V českém prostředí jsou známa především jeho díla na Karlově mostě. Ačkoliv většinu soch z Brokoffovy rodinné dílny signaloval obvykle její majitel, otec Jan, je nesporné, že řadu prací pro Karlův most prováděli ve skutečnosti spíše jeho synové. Ferdinandu Maxmiliánovi je připisováno autorství či spoluautorství u osmi plastik na zábradlí Karlova mostu, včetně snad

⁶¹ Obrázek č. 56 Trojsoší na Karlově mostě, autor Ferdinand Maxmilián Brokoff, čerpáno z http://www.galenfrysinger.com/prague_charles_bridge.htm

nejpopulárnějšího Trinitářského sousoší lidově zvaného Turek na Karlově mostě (sousoší sv. J. z Mathy se sv. Felixem z Valois a sv. Ivanem). Na sousoší sv. Františka Xaverského, zanechal třiaadvacetiletý Brokoff vlastní autoportrét. Další jeho plastika pro most, sousoší sv. Ignáce z Loyoly, spadlo při povodni v roce 1890 do Vltavy a již nebylo na most osazeno. Zrekonstruovaný originál je uložen v lapidáriu Národního muzea v Praze. Během svých četných cest, okolo roku 1714, potkal ve Vídni význačného rakouského architekta Jana Fischera z Erlachu, s nímž pak spolupracoval na svých významných dílech. Spolu s ním získal zakázky z Vídně a slezské Vratislavi, tvořili však společně i pro Prahu a českou klientelu.

Obrázek č. 57 Socha na Karlově mostě, autor Brokoff⁶²

Zemřel na souchotiny, obvyklou nemoc sochařů, na níž zemřeli i jeho otec a bratr. V roce 1732 byl pohřben na kostelním hřbitově kostela sv. Martina ve zdi, kde byla umístěna také jeho pamětní busta.

⁶² Obrázek č. 57 Socha na Karlově mostě, autor Ferdinand Maxmilián Brokoff, čerpáno z http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ferdinand_Maxmili%C3%A1n_Brokoff-St_Francis_Xavier-Charles_Bridge-Prague.jpg

2.4 Dotazník - sestavení dotazníku

Na závěr své bakalářské práce jsem se rozhodl vytvořit krátký dotazník pro studenty střední školy, kdy cílem tohoto průzkumu bylo zjistit, jaké mají studenti povědomí o barokním stavitelství a barokních stavbách v jejich nejbližším okolí. Dále jsem chtěl zjistit, zda znají osobnost a práci Ing. arch. Petra Fabiána.

Dotazník jsem předal skupině žáků třetího ročníku Střední stavební školy památkové péče v Šumperku, věk respondentů byl mezi 17. až 18. lety. V dotazníku jsem je podrobněji požádal v krátkých otázkách, zda znají barokní stavby v jejich městě, okrese a kraji, Dále zda znají osobnost a práci Ing. arch. Petra Fabiána. Následně, zda jsou názoru, že historické stavby, na jejichž rekonstrukcích se Ing. arch. Petr Fabián podílel, splňují z architektonického hlediska stavební sloh, ve kterém byly původně postaveny a zda stavby splňují potřeby současné společnosti. Studenti v dotazníku, který obsahoval 9 otázek, odpovídali odpovědí ano – ne a u další části otázek v případě kladné odpovědi měli studenti vyplnit, jaké znají stavby, na jejichž rekonstrukcích se Ing. arch. Petr Fabián podílel. K vyplnění dotazníku byly zvoleny třetí ročník, oboru „Stavební obnova“ výše uvedené střední školy. Tento obor je ukončen závěrečnou maturitní zkouškou. Ve třídách je 45 chlapců a 30 dívek. V kapitole 2.5 jsou volby opovědí na zadanou otázku zpracovány v procentech v grafech.

Formulář dotazníku s 9 otázkami:

Vypsat: ano – ne

Jsem chlapec	
Jsem dívka	

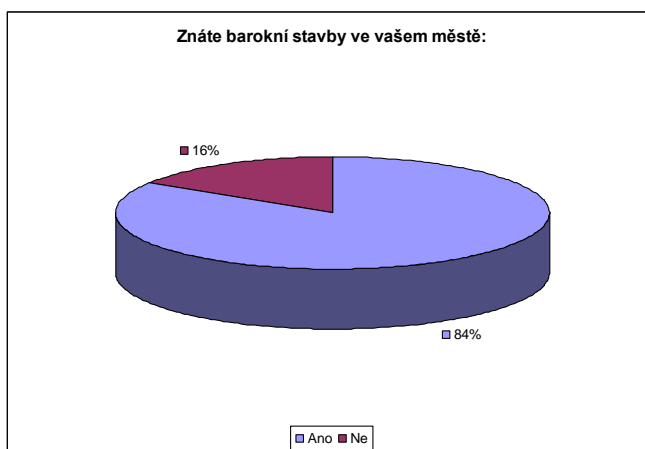
Vypsat: ano – ne, případně jaké

Znáte barokní stavby ve vašem městě	
Znáte barokní stavby ve vašem okrese	
Znáte barokní stavby ve vašem kraji	
Znáte nějaké přední stavitele Českého baroka	

Vypsat: ano – ne – případně uvést 1 až 3 stavby

Znáte osobu Ing. arch. Petra Fabiána	
Znáte stavby, na kterých se jako architekt při jejich rekonstrukcích podílel	
Proběhla rekonstrukce staveb, na kterých se Ing. arch. Petr Fabián podílel v duchu původního slohu a záměru původního stavitele	
Splňují tyto stavby potřeby současné společnosti a z jakého důvodu	

2.5 Vyhodnocení dotazníku

V první otázce odpovědělo 63 studentů, což je 84 %, na otázku, zda znají nějakou barokní stavbu ve svém městě, že ano, kdy studenti uvedli jako barokní stavbu kostel Zvěstování Pany Marie v Šumperku. Jen 12 studentů což je 18 %. Uvedlo, že žádnou barokní stavbu ve svém městě neznají.

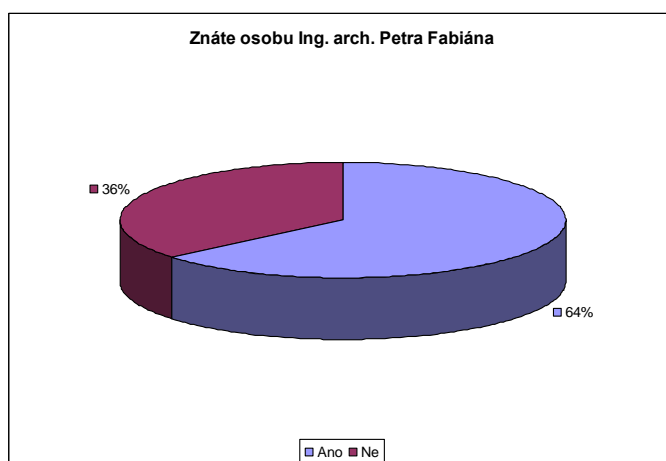
Na další otázku odpovědělo kladně 43 studentů což je 57 %, nejčastěji uváděná stavba byla kostel sv. Bartoloměje v Zábřehu. Záporně odpovědělo 43 studentů což je 43 %.

K barokním stavbám v Olomouckém kraji se vyjádřilo kladně 52 studentů což je 69 %, záporně se vyjádřilo 23 studentů což je 31 %. Jako stavby studenti uvedli nejčastěji tyto stavby Svatý Kopeček u Olomouce, Klášterní hradisko u Olomouce a Jezuitský konvikt v Olomouci.

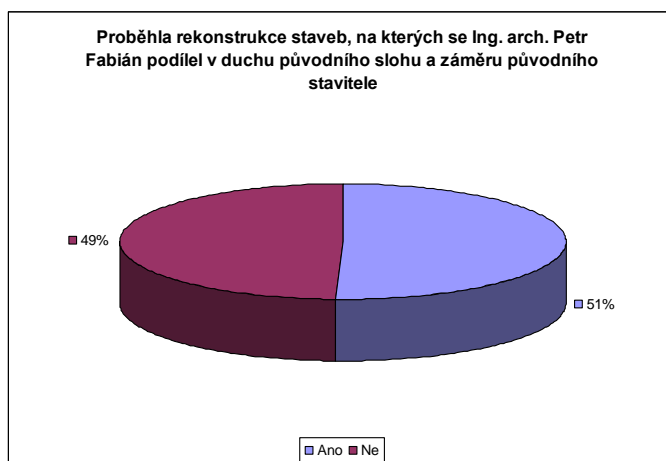
Jako nejznámějšího představitele barokního stavitelství v Čechách studenti uváděli Santiniho, Dietzenhofera a Tencalu v celkovém počtu kladných odpovědí 65 což je 87 %, jen 10 studentů neodpovědělo vůbec což je 13 %.

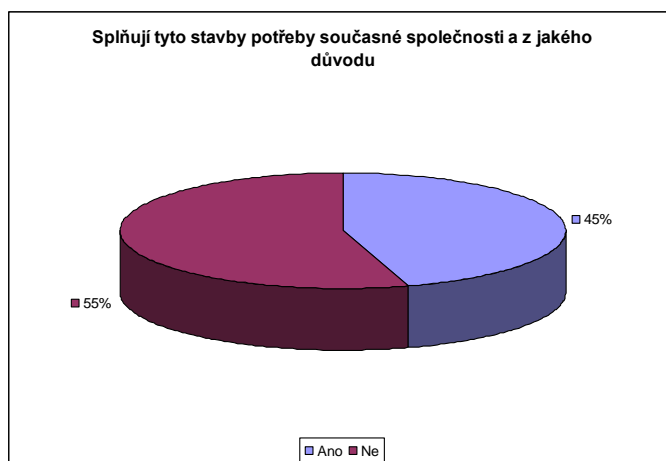
K otázce, zda studenti znají, osobu Ing. arch. Petra Fabiána odpovědělo 48 studentů ano, což je 64 %, záporně se vyjádřilo 27 studentů, což je 36 %. V kladných odpovědích studenti uvedli, že Ing. arch Petra Fabiána znají především z jeho působení ve funkci starosty města Zábřeh a dále jako architekta, který se podílel na opravě vyhořelého divadla v Šumperku.

Ke stavbám na jejichž rekonstrukci se Ing. arch. Petr Fabián podílel, se vyjádřilo kladně 42 studentů, což je 56 %, záporně se vyjádřilo 33 studentů, což je 44 %. Studenti, kteří odpověděli ano, uváděly nejčastěji tyto stavby - divadlo v Šumperku, jezuitský konvikt v Olomouci a měšťanský dům v Zábřehu (kino Retro)

V této otázce studenti odpověděli nejvyrovnaněji, kdy pro ano, se vyslovilo 38 studentů, což je 51 %, ne odpovědělo 37 studentů, což je 49 %.

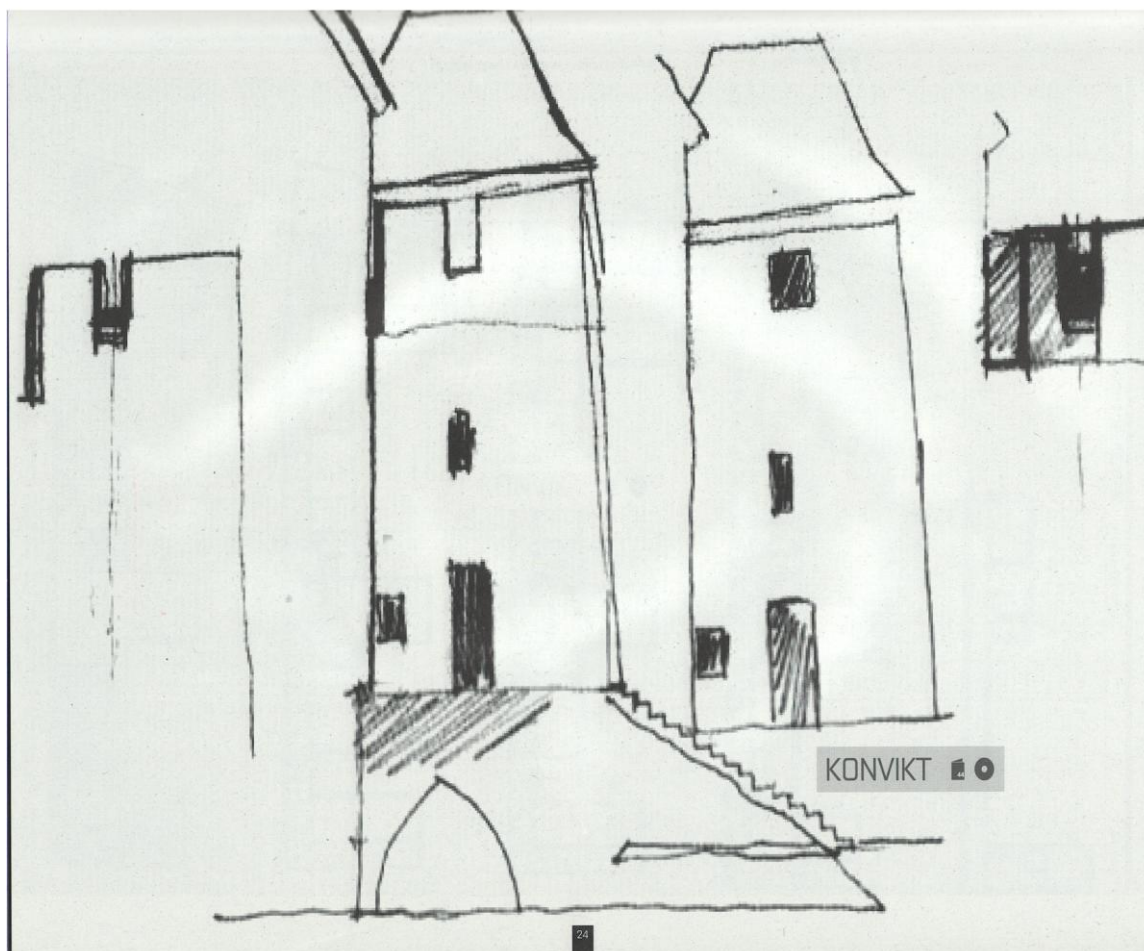
U podsední otázky dotazníku ve které bylo zodpovídáno, zda stavby odpovídají potřebám současné společnosti, uvedlo 34 studentů ano, což je 45 %. Ne odpovědělo 41 studentů ne, což je 55 %. V kladných odpovědích studenti nejvíce uváděli funkčnost rekonstruovaných staveb pro potřeby současné společnosti. Studenti, kteří odpověděli záporně, uváděli, že dnešní moderní stavby jsou pro potřeby soudobé společnosti vhodnější.

Dotazník, který jsem zadal, studentů třetího ročníku Střední stavební školy památkové péče v Šumperku mi ukázal, že dnešní mladá generace má povědomí o barokním stavitelství v Čechách a na Moravě, byť jsem se domníval, že jejich znalosti, co se týče historie, budou o něco vyšší, vzhledem k zaměření jejich oboru Památková péče.

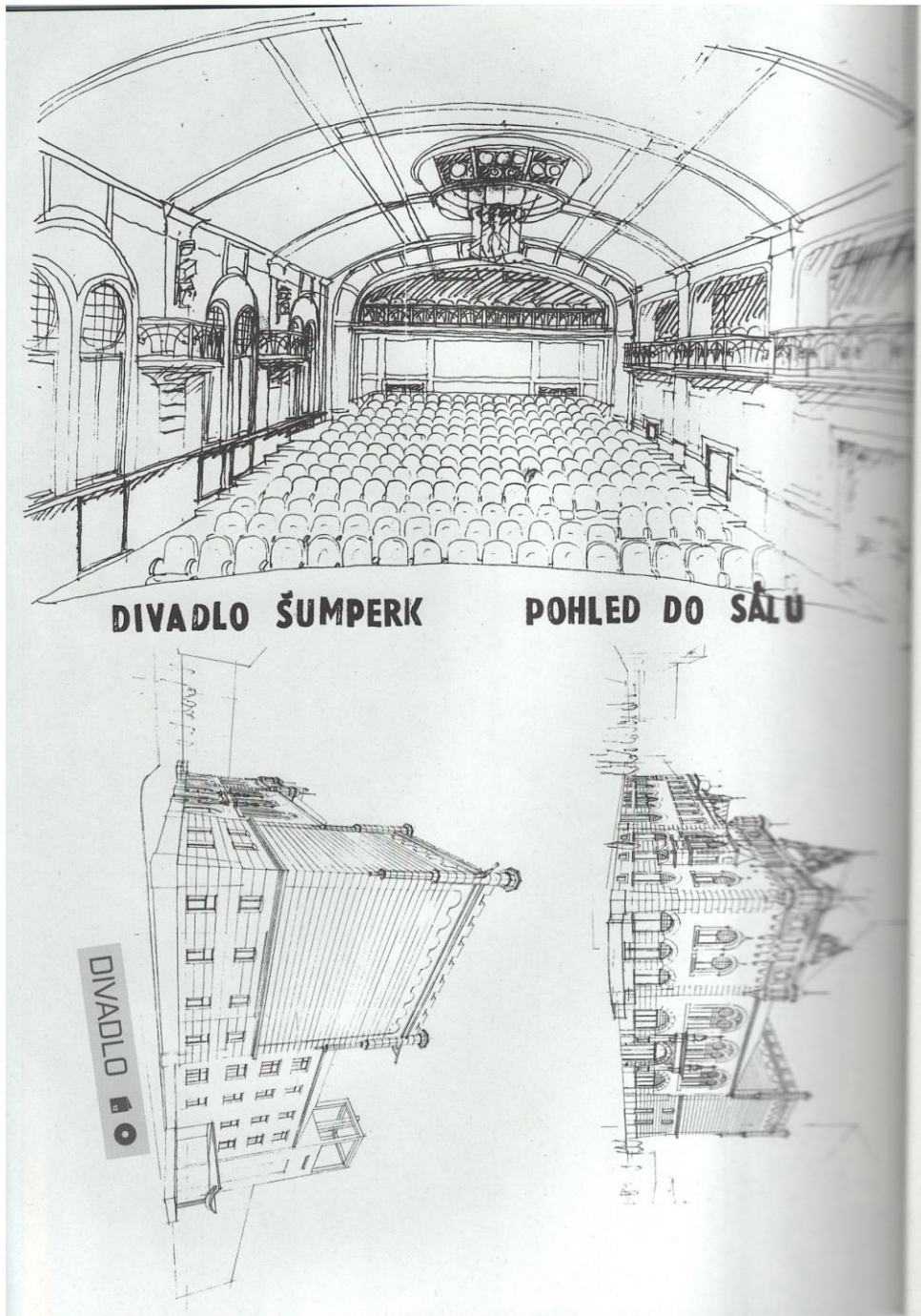
Studenti k vyplnění dotazníku přistoupili velmi vstřícně, kdy i k další části otázek, které se týkaly osobnosti Ing. arch. Petra Fabiána, odpovídali velmi rozvážně a dle svých vědomostí a znalostí. Po vypracování dotazníku jsem byl velmi mile překvapen, že na téma mé bakalářské práce proběhla zcela nečekaná diskuze se studenty a jejich profesory, kdy tématem byla především práce Ing. arch. Petra Fabiána, o kterou studenti projevívali nebývalý zájem. Diskuze jsem byl přítomen, kdy jsem studentům nastínil rozsah své bakalářské práce a z jejich reakcí jsem nabyl přesvědčení, že téma, které jsem si zvolil má co říci i dnešní mladé generaci.

Volné návrhy a náměty staveb Ing. arch. Petra Fabiána

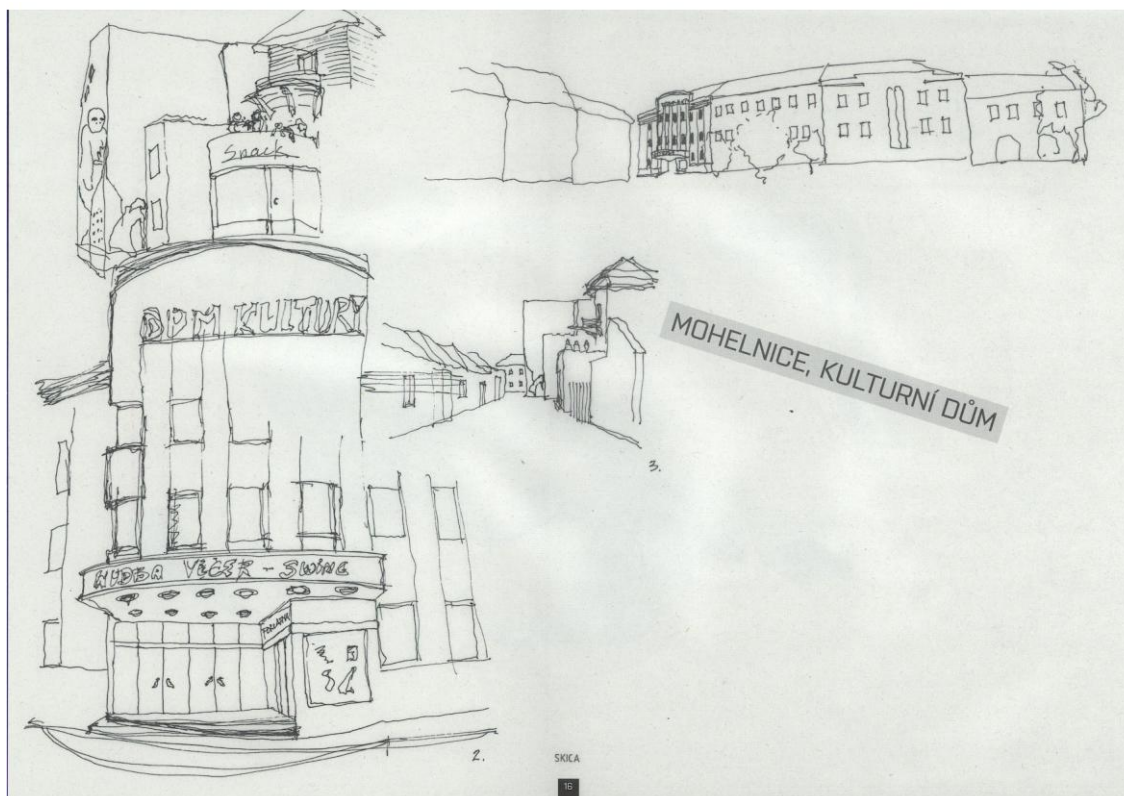
Obrázek č. 1

Obrázek č. 2

Obrázek č. 3

Seznam příloh

Obrázek č. 1 - Skica Jezuitského konviktu Olomouc- Židovská brána

Obrázek č. 2 - Skica sálu a budovy divadla Šumperk

Obrázek č. 3 - Skica návrhu rekonstrukce Kulturního domu v Mohelnici

Závěrem

Cílem mé bakalářské práce „Architektura a prostor: V práci Ing. arch. Petra Fabiána“ jsem představil pro mladou generaci část práce, kterou tento skvělý odborník a člověk vytvořil za svoji profesní dráhu, která byla bohužel předčasně ukončena jeho tragickou smrtí.

Představil jsem v úvodu své bakalářské práce jednu zásadní epochu evropského stavitelství v Českých zemích - baroko, a to především na Moravě. Barokní stavitelství zanechalo mnoho kulturních památek na našem území, kdy především barokní stavby byly součástí rozsáhlých rekonstrukcí na kterých, se jako autor projektů Ing. arch. Petr Fabián podílel.

V práci jsem se především zaměřil na představení barokního stavitelství na Moravě, kdy jsem uvedl několik stavebních památek a několik stavitelů, kteří svou prací se navždy zapsali do historie barokního stavitelství v Čechách a Moravě. Dále jsem představil ty největší rekonstrukce barokních staveb na území Moravy, které realizoval Ing. arch. Petr Fabián se svými spolupracovníky. Doufám, že svojí bakalářskou prací jsem, alespoň částečně ukázal mladé generaci, že architektura není jen o nevzhledných stavbách, nebo o zcela moderním stavitelství, kdy k výstavbě nových objektů je užíváno jen betonu, skla a kovu. Stavitelé tvořící v dobách minulých nám ukázali, že architektura je velkým umění, kde se vzájemně propojuje architektura, malířství a sochařství. Barokní stavitelství je těmito třemi směry propojeno více než kterékoliv jiné.

Vzájemné splynutí všech tří směrů vytváří harmonický celek, který do dnešních dnů přivádí v úžas nejen odborníky, ale i širokou veřejnost. Ing. arch. Petr Fabián byl jedním z těch architektů, kteří vraceli barokní stavby v dnešní době do svého původního stavu s maximálním využitím pro současnou společnost, při zachování jejich historické krásy.

Osobně se domnívám, že v dnešní době je nutné mladé generaci ukazovat historii naší země, a to například představováním historických staveb. Včetně jejich stavitelů, sochařů a malířů, kteří se podíleli na jejich realizacích. V historických stavbách jsou vepsány dějiny naší země její kulturní a průmyslový rozvoj. Každá stavba zámku, kostelu či měšťanského domu je kronikou doby, ve které tyto stavby byly vytvořeny a ukazují nám, jak naši předkové žili. Ukázat historii našeho národa z hlediska stavitelství pro další generace byla dle mého názoru i myšlenka Ing. arch. Petra Fabiána, který ji už bohužel dále nemohl rozvíjet.

Použité zdroje

Literatura

- BENEŠOVÁ M., *Česká architektura v proměnách dvou století*, vydalo SPN 1984, 14-627-84
- BLAŽEK L., CASKOVÁ E., *Petr Fabián: Nenápadný půvab architektury*, Blažek Lukáš 2008, ISBN 978-80-254-2033-1
- BLATNÝ, L.; *Historie výtvarné výchovy na českých školách*. Brno, UJEP, 1983.
- DIESELOVÁ V., *Námět ve výtvarné výchově*. vydalo nakladatelství Sarah, Praha 1995. ISBN 80-902267-4-4
- HRŮZA J., *Svět architektury*, vydalo Aventinum s.r.o. 2000, ISBN 80-7151-112-9
- JŮZL M., *Základy Estetiky*, vydalo S a M v Praze 1992, ISBN 80-900096-9-7
- KOTALÍK J., *Architektura barokní*, Správa pražského hradu, ISBN 80-86161-38-2
- LNĚNIČKOVÁ J., *České země v době baroka*, vydal Albatros, ISBN 80-00-00772-x
- Jezuitský konvikt sídlo uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci*, Vydala ÚP v Olomouci, 2002, ISBN 80-244-0521-0
- MRÁZ B., MRÁZOVÁ M., ; *Encyklopedie světového malířství*. vydala Academia, nakladatelství Československé akademie věd. Praha 198821-077-88
- SPURNÝ F., PAVLÍČEK J., *Šumperské proměny*, vydalo vydavatelství Veduta Štítý, 1991. ISBN 80-900893-9-9
- TOMAN R., *Baroko – architektura, sochařství, malířství*, Slovart, ISBN 978-80-7209-771-5
- PAVLÍK M., UHER V., *Dialog tvarů, Architektura barokní Prahy*, Odeon 1974, 1 vydání -09/13-01-521-74
- SCRUTON, *Estetické porozumění, 2005*
- VÁVRA, J.; *Zátiší a kompozice*, SČF, Praha 1979.
- PIJOAN, J.; *Dějiny umění 1 – 10*. Praha: kterékoli vydání.
- PIJOAN, J.; *Dějiny umění 11*. 1. vyd. Praha: Balila – Knižní klub 2000. ISBN 80-242-0449-5.
- ARNHEIM, R.; *Zamyšlení nad výtvarnou výchovou*. Praha: ČS INSEA, 1997.

FRANCESCA ROMEI; *Mistři výtvarného umění, Historie sochařství*, nakladatelství Svojkva a Vašut, Praha 1996, ISBN80-7180-095-3

H.W. JANSON a DORA JANE JANSONOVÁ, *Cesty malířského umění*, Praha 196909/3-01-515-69

ANNA CAROLA KRAUSSOVÁ, *Dějiny malířství od renesance k dnešku*, nakladatelství Slovart, Praha 1996, ISBN 80-85871-76-9

Internet

www.bleskove.centrum.cz

www.Wikipedie.cz

www.internationalartgallery.org

www.ARTLIST.cz

www.pooh.cz

www.news.xinhuanet.com

www.prince3113.skyrock.com

www.blisty.cz

Obrázek č. 1 Matyášova brána, Pražský hrad – [online.c2012], poslední revize neuvěděna [cit. 2012-01-04]. Dostupné na WWW: <http://www.visitpraha.cz/?artid=31&lang=cz&mode=normal>

Obrázek č. 2 zámek Valtice, [online.c2012], poslední revize neuvěděna [cit. 2012-03-20]. Dostupné na WWW: <http://www.lednicko-valticky-areal.cz/valtice.php>

Obrázek č. 3 zámek Lednice, [online.c2012], poslední revize neuvěděna [cit. 2012-03-20]. Dostupné <http://itras.cz/lednicko-valticky-areal/galerie/8191/>

Obrázek č. 4 Pohled na historické opevnění Olomouce, [online.c2012], poslední revize neuvěděna [cit. 2012-03-28]. Dostupné na WWW: <http://fortressolomouc.webnode.cz/opevneni-mesta/>

Obrázek č. 5 Vodní kasárna Olomouc, [online.c2012], poslední revize neuvěděna [cit. 2012-03-28]. Dostupné na WWW: <http://fortressolomouc.webnode.cz/opevneni-mesta/>

Obrázek č. 6 Svatý kopeček u Olomouce, [online.c2012], poslední revize neuvěděna [cit. 2012-03-15]. Dostupné na WWW: <http://www.www.ado.cz/taxonomy/term/25/0?page=29>

Obrázek č. 7 Klášterní hradisko u Olomouce, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-15]. Dostupné na WWW: <http://www.photoextract.com/cs/foto/58283.html>

Obrázek č. 8 zámek Holešov, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-01-10]. Dostupné na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Zamek-holesov.jpg>

Obrázek č. 9 Arcibiskupský palác Olomouc, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-01-10]. Dostupné na WWW: <http://www.novinky.cz/cestovani/tipy-na-vylety/234628-arcibiskupsky-palac-v-olomouci-otevre-kapli-behem-noci-kostelu.html>

Obrázek č. 10 letecký pohled na zámek Buchlovice, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-01-10]. Dostupné na WWW: http://cestovani.idnes.cz/uhodli-jste-zahadny-zamek-z-oblak-byly-buchlovicef7r/igcechy.aspx?c=A091023_131101_igcechy_tom

Obrázek č. 11 zámek Buchlovice, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-01-10]. Dostupné na WWW: http://cestovani.idnes.cz/uhodli-jste-zahadny-zamek-z-oblak-byly-buchlovice-f7r-/igcechy.aspx?c=A091023_131101_igcechy_tom

Obrázek č. 12 zámek Vranov nad Dyjí, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-01-10]. Dostupné na WWW: http://turistickyatlas.cz/vse/misto/6365_zamek-vranov-nad-dyji.html

Obrázek č. 13 kostel Zelená hora, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-01-10]. Dostupné na WWW: <http://www.rabik.cz/2011/06/zelena-hora.html>

Obrázek č. 14 kostel sv. Petra a Pavla v Rajhradě, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-01-10]. Dostupné na WWW: http://kznold.vychozi.cz/cs/fotografie/2010-07/2010-07-23-091816-pamatky-rajhrad.html?ad_tab=do_30km&ad_avall=true

Obrázek č.24 Ignatius Loyola, zakladatel Tovarištva Ježíšova, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-23]. Dostupné na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/>

Obrázek č.42 dělostřelecká zbrojnice před rekonstrukcí, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-18]. Dostupné na WWW: <http://www.ceskenoviny.cz/regiony/olomoucky/zpravy/akademicke-dny-univerzity-palackeho-zacinaji-na-konci-mesice/754526>

Obrázek č.43 Dělostřelecká zbrojnice po rekonstrukci, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-18]. Dostupné na WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Zbrojnice.jpg>

Obrázek č. 46 autoportrét Karla Škréty, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-01]. Dostupné na WWW: <http://www.praguecityline.cz/osobnosti-prahy/karel-skreta-vyznamny-barokni-malir>

Obrázek č. 47 sv. Karel Boromejský, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-01]. Dostupné na WWW: <http://www.grapheion.cz/index.php?akce=vypis&link>

Obrázek č. 48 autoportrét Petra Brandla, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-19]. Dostupné na WWW: <http://www.strahovskyclaster.cz/obrazarna-a-historicke-saly-konventu-obnova-pamatek/obrazarna-a-historicke-saly/strahovska-obrazarna-expozice/stredoevropske-malirstvi-17-18-stoleti>

Obrázek č. 49 Lot a jeho dcery, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-19]. Dostupné na WWW: <http://www.flickr.com/photos/havala/3385562598/>

Obrázek č. 50 autoportrét Václava Vavřince Reinera, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-16]. Dostupné na WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/879018-o-poklad-anezky-ceske/29635717763/>

Obrázek č. 51 stropní freska, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-19]. Dostupné na WWW: http://baroque_ceiling.udu.cas.cz/photogallery.html

Obrázek č. 52 portrét Berniniho, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-22]. Dostupné na WWW: <http://jamesbrantley.net/17%20bernini%20self.jpg>

Obrázek č. 53 sv. Ludovica, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-22]. Dostupné na WWW http://jamesbrantley.net/gian_lorenzo_bernini.htm

Obrázek č. 54 sochy v zahradě zámku Kuks, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-02-05]. Dostupné na WWW: <http://www.novinky.cz/cestovani/tipy-na-vylety/231764-barokni-areal-hospitalu-kuks-predstavuje-zivot.html>

Obrázek č. 55 socha Ctnosti, [online.c2012], poslední revize neuvedena cit. [2012-02-05]. Dostupné na WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Braunovy_sochy_Ctnost%C3%AD_a_Ne%C5%99est%C3%AD_na_Kuksu_\(32\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Braunovy_sochy_Ctnost%C3%AD_a_Ne%C5%99est%C3%AD_na_Kuksu_(32).jpg)

Obrázek č. 56 Trojsoší na Karlově mostě, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-02-05]. Dostupné na WWW: http://www.galenfrysinger.com/prague_charles_bridge.htm

Obrázek č. 57 Socha na Karlově mostě, [online.c2012], poslední revize neuvedena [cit. 2012-03-23]. Dostupné na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ferdinand_Maxmili%20In_Brokoff-St_Francis_Xavier-Charles_Bridge-Prague.jpg

